

új magyar szó

12 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
195. (1261.) szám

BNR-valutaárfolyamok

1 euró	4,2718 ▼
1 amerikai dollár	3,0803 ▼
100 magyar forint	1,5797 ▲

Aktuális

2

Izsapömlés: időzített bomba

Rendszeres tájékoztatást kért Magyarországtól Románia, amely aggodalmát fejezi ki az ajkai izsapömlés esetleges határokon átnyúló hatásai miatt – derül ki Borbély László romániai környezetvédelmi miniszter magyar kollégájához címzett leveléből.

Gazdaság

6

„Zöldebbek” az erdélyi házak

A Környezetvédelmi Alap Kovászna megyében megduplázta a Zöld Ház programra elkölthető keretösszeget. A hatóság további nyolc megyének juttatott plusz pénzt az alternatív fűtés- és melegvíz-rendszerekre szánt támogatásokra.

Kultúra

8

Tudás és piac a színin

Új szakkal bővült a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem, kulturális menedzsmentet tanulhatnak a diákok. Az elkövetkezendő években az intézmény kínálata egyre bővül, hamarosan beindul a médiaszakos képzés is – tudtuk meg Gáspárik Attila rektortól.

Vezércikk

3

Az elnök sapkája

A viccbeli nyuszi helyzetébe került tegnaptól az államfő. Traian Băsescunak tíz napja van eldönteni, kihirdesse-e a nyugdíjtörvényt, és bárhogyan dönt, a taslit így is, úgy is megkapja. Ha nem írja alá a jogszabályt, akkor – a közvélemény szemében – a felfüggesztéssel fenyegető ellenzékétől futamodik meg, ha pedig aláírja, akkor „az ország-világ előtt elkövetett parlamenti csalás” bűnpártolójává válik.

Cseke Péter Tamás

Ki GMO-t vet, vihart arat

Kedvező fogadtatásra lel az agrártárcanál a génmódosítást szorgalmazók lobbija?

Antal Erika, Totka László

► Azzal érvelve, hogy a génmódosított (GMO) növények engedélyezése versenyképesebbé tehetné őket a piacon, a romániai gazdák érdekképviselői erőteljes lobbitevékenységbe kezdtek a Mezőgazdasági Minisztériumnál a jelenlegi tilalmak feloldása érdekében. Mint megtudtuk, igyekezettük nemcsak az kedvez, hogy az agrártárca élén egy GMO-párti szakember áll, de a korábban igen szigorú Európai Unió is enyhülést mutat a szabályozás kérdésében.

Tánczos Barna, a Mezőgazdasági Minisztérium államtitkára

Méregzett csodazöldségek? Ellenzői szerint a GMO káros az egészségre

lapunknak elmondta, hogy az állattenyésztők- és növénytermesztők érdekvédelmi szervezetei már régóta lobbiznak a génmódosított termények engedélyezése ügyében.

„Nagyon sok, főleg nagy területeket művelő, mezőgazdasággal foglalkozó cég vagy vállalkozó próbálja meggyőzni az agrártárcát arról, hogy Romániában is enyhítsenek a mostani szigorú GMO-szabályozáson. Ebben a kérdésben a minisztérium, főleg Valeriu Tabără kinevezése óta, egyértelműen a génmódosított növények termesztése mellett foglalná állást és ennek érdekében lobbizna is” – magyarázta az államtitkár. **Folytatása a 6. oldalon ►**

Arad: közös sors, közös válaszok

ÜMSZ

► „A románoknak és a magyaroknak közös a sorsa az új Európában, a két népet számos területen kötik össze az érdekek,

együtt kell keresniük a választ körünk kérdéseire” – ezeket a gondolatokat fejtette ki tegnap Aradon Hende Csaba magyar honvédelmi miniszter és Markó Béla, az RMDSZ elnöke. Az aradi Szabadság-szobornál délután rendezett ünnepségen mindkét politikus a mai kor követelményeinek a tükrében emlékezett meg a 161 évvel ezelőtt kivégzett tábornokokról. **Folytatása a 7. oldalon ►**

badság-szobornál délután rendezett ünnepségen mindkét politikus a mai kor követelményeinek a tükrében emlékezett meg a 161 évvel ezelőtt kivégzett tábornokokról. **Folytatása a 7. oldalon ►**

Tisztelet a vértanúk emléke előtt. Markó Béla és Hende Csaba az aradi Szabadság-szobornál

Fotó: MTI

Nyugdíjtörvény felfüggesztéssel?

► Az Alkotmánybíróság tegnap elvetette az állami nyugdíjak egységes rendszeréről szóló jogszabály ellen megfogalmazott alkotmányossági kifogásokat, „átpasszolva a labdát” Traian Băsescu államfőnek, akinek tíz nap áll rendelkezésére, hogy kihirdesse vagy visszaküldje a parlamentbe a törvényt. Az ellenzéki szociáldemokraták és liberálisok felszólították az államfőt, hogy ne hirdesse ki a nyugdíjtörvényt, ellenkező esetben kezdeményezni fogják a tisztségéből való felfüggesztését. Ez a kezdeményezés szintén az alkotmánybírák elé kerülhet, ha az erről szóló parlamenti határozatot a kormányoldal megtámadja. **3. oldal ►**

Szakszervezeti „megatüntetés”

ÜMSZ

► Mintegy nyolcvanezer embert szólítanak az utcára a szakszervezeti szövetségek október utolsó hetében, ha addig nem sikerül kiegyezni a kormánnyal a megszorító intézkedések enyhítéséről. Ebben a szakszervezeti vezetők állapodtak meg a további tiltakozó akciók menetrendjéről szóló tegnapi bukaresti tanácskozásukon. „Bemelegítésként” október 8. és 22. között a pártok székházai előtt tartanak péntekenként sztrájkorséget. Marius Petcu, a CNSLR Frăția elnökének tájékoztatása szerint október 23-ig valamennyi parlamenti alakulatot, így az ellenzék is felkeresik követeléseikkel. **Folytatása a 7. oldalon ►**

Röviden

Több tucatnyian vízbe fulladtak
Mianmarban egy kompbalesetben

Elsüllyedt tegnap Mianmarban egy főként diákokat szállító komp, és legalább harminc ember életét veszítette, két tucatnyian pedig eltűntek – közölték a hatóságok. A súlyos baleset az Iravádi folyó deltavidékén, Ranguntól 160 kilométerre történt. A diákok egy labdarúgó mérkőzésre mentek, amikor a túlterhelt hajó elsüllyedt. Két éve egy hasonló katasztrófában mintegy 40 ember vesztette életét az elszegényedett országban.

Állítólag megfenyegették
a szlovák miniszterelnököt

Páncélozott személygépkocsiban közlekedik a szlovák miniszterelnök, miután lakásának címére löszert tartalmazó boríték érkezett – közölte a *Novy Cas* című pozsonyi lap. Milan Marko, a vezető szlovák politikusok védelmét biztosító hivatal főnöke az értesülést megerősítette. Radicová a fenyegetést tartalmazó levelet a Pozsonyhoz közeli Dunasápon (Nová Dedinka) lévő házának címére kapta, röviddel ezután, hogy kijelentette: kormánya határozott intézkedéseket fogantatosít a korrupció és a visszaélések ellen.

Új palesztin város Ciszjordániában?

Az izraeli környezetvédelmi miniszter tegnap azt javasolta, hogy „ökológiai megfontolásokból” állítsák le egy új palesztin város építését a megszállt Ciszjordániában. Gilád Erdan hibának nevezte, hogy a hatóságok engedélyt adtak a 40 ezer lakosra tervezett új palesztin város, Ravabi építésére. A projekt, amely katarai tőkéből valósul meg, becslések szerint 570 millió euróba kerül.

Sem a Híd-Most, sem az MKP nem
kerülne be a szlovák parlamentbe

Sem a magyar-szlovák Híd-Most párt, sem a Magyar Koalíció Pártja (MKP) nem került volna be a parlamentbe, ha augusztus végén vagy szeptember elején tartottak volna választásokat Szlovákiában – derült ki Median ügynökség országos felméréséből, amelynek eredményét tegnap hozták nyilvánosságra Pozsonyban. A Híd-Most párt-ra augusztus/szeptember fordulóján a megkérdezettek 4,3 százaléka szavazott volna, míg a június 12-én megtartott parlamenti választáson a párt támogatottsága 8,1 százalékos volt. Szlovákiában a parlamenti küszöb öt százalék.

Tádzsikisztánban lezuhant
egy katonai helikopter, sok a halott

Lezuhant tegnap Tádzsikisztánban egy katonai helikopter, amelyet iszlamista lázadók ellen vetettek be. Nem hivatalos forrás szerint 25 katonára szörnyethalt. A nemzeti gárda hivatalos közleménye négy halottról és három sebesültről szól, és szerencsétlenség okát abban jelölte meg, hogy a gép leszállás közben nekiütközött egy villanyvezetéknek. A katonák a fővárostól mintegy 300 kilométerre keletre fekvő Rast-völgybe tartottak, ahol teret látszik nyerni a tálibokhoz és az al-Kaidához köthető Üzbegisztáni Iszlám Mozgalom (IMU), amely már korábban is végzett a fegyveres erők több tucat tagjával.

Bocsánatot kért az amerikai
nagykövet Pakisztántól

Az Egyesült Államok pakisztáni nagykövete tegnap bocsánatot kért egy helikopteres támadásért, amelyben az afgán határ közelében pakisztáni katonákat öltek meg. Anne Patterson nagykövet közleménye szerint az amerikai-pakisztáni közös vizsgálat megállapította, hogy az amerikai helikopterek összetévesztették a felkelőket a pakisztáni katonákkal, és ezért tüzeltek rájuk. Az akcióban két katonát megöltek, négyet megsebesítettek. Ugyancsak tegnap Pakisztánban fegyveresek újabb támadást indítottak a NATO afganisztáni csapatainak utánpótlását szállító teherautók ellen.

Iszapár: időzített bomba

Rendszeres tájékoztatást kér Budapestről Borbély a környezeti katasztrófáról

Hírösszefoglaló

Rendszeres tájékoztatást kért Magyarországtól Románia, amely aggodalmát fejezi ki az ajkai iszapömlés esetleges határon átnyúló hatásai miatt, ugyanakkor technikai segítséget ajánlott fel a katasztrófavédelmi munkálatok kivitelezésében – derül ki Borbély László romániai környezetvédelmi miniszter tegnapi leveléből. A dokumentumot a romániai tárcavezető magyar kollégájához, Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszterhez címezte. A levélben Borbély arról biztosítja magyar kollégáját, hogy a román környezetvédelmi minisztériumnak és a neki alárendelt intézményeknek szándékukban áll technikai segítséget nyújtani a sürgős katasztrófavédelmi munkák kivitelezésében. Ezért tájékoztatást kér a katasztrófavédelmi munkák során felmerülő legfontosabb problémákról, hogy a román fél felmérhes-

se, mivel segítheti a magyar fél erőfeszítéseit.

A román Környezetvédelmi Minisztérium tudomásul veszi, hogy a katasztrófavédelmi munkák most prioritást élveznek, de hangot ad aggodalmának a szennyezés esetleges határon átnyúló hatásait illetően. „Különösen aggasztónak tartjuk a folyók és ennek következtében a Duna potenciális szennyezését” – olvasható a levélben. Borbély kifejezte meggyőződését, hogy minden lehetséges úton megpróbálják akadályozni a szennyezés terjedését, és megkérte Fazekast, hogy a magyar hatóságok rendszeresen tájékoztassák a fejleményekről Romániát, mint a Duna alsó folyásán fekvő országot.

Mint arról tegnap tájékoztattunk, három megyére rendelte el vészhelyzet kihirdetését kedden a magyar kormány, egy vörösiszap-tároló hétfői gátszakadása miatt. Több mint egymillió köbméternyi szennyezőanyag öntött el há-

Magyar vörösiszap-tragédia a világsajtóban

A címlapján, a fejléc alatt közölt fotóval harangozta be a magyarországi vörösiszap-tragédiáról szóló beszámolóját tegnapi számában a *The New York Times*. „Magyarország rendkívüli állapotot hirdetett a mérgező ár miatt” – hangzott a cím. A tudósítás szerint a mérgező gyári iszap több kisvárost elöntött, négy ember meghalt és 120 személy megsérült. A USA Today az AP amerikai hírügynökségre hivatkozva Magyarország iszap-katasztrófa ellen küzd címmel tájékoztatót. A tragédiáról az *ABC*, a *CBS*, a *CNN*, a *Fox News*, az *NBC*, a *The Wall Street Journal* és a *The Washington Post* is beszámolt.

rom környező települést; a halálos áldozatok hivatalos száma tegnap négy volt, hárman eltűntek. A katasztrófa sújtotta Veszprém megyei Kolontár település polgármestere tegnap este egy lakossági fórumon úgy fogalmazott, „felrobbant a térség időzített bombája, amelynek közelében már hosszú évtizedek óta él több ezer ember”. Tili Károly a templom melletti dombon a falu lakosainak azt mondta, mindegy, hogy ki a tragédia felelőse, őt meg kell találni. „Mindegy, hogy mi a

tragédiát kiváltó ok és az, hogy mi lesz a vizsgálat eredménye, olyan katasztrófa történt, amelynek a XXI. században nem lett volna szabad megtörténnie” – tette hozzá a polgármester.

Az Európai Unió szerint fennáll a lehetősége annak, hogy a Magyarországon kiömlött vörösiszap más országokban is környezeti katasztrófát okozhat – mondta tegnap Brüsszelben Joe Hennon, a környezetvédelmi ügyekben illetékes EU-biztosnak, Janez Potocniknak a szóvivője. „Nem csak a magyarországi környezet miatt aggodunk, ez a szennyezés átlépheti a határokat is” – jelentette ki a szóvivő. Hennon utalt arra, hogy az olyan esetekre, amikor a szennyezés átlépi a határokat, az Európai Unióban megfelelő környezetvédelmi jogi előírások vannak érvényben. A felelősség kérdését is szabályozzák uniós jogszabályok – tette hozzá, ám leszögezte: egyelőre nem tekintették át pontosan a körülményeket, a tényeket és a történetek okait, ezért erről most még nem lehet többet mondani.

Dávid Csaba, a romániai folyóvizékért felelős állami hivatal igazgatója az *Adevărul* napilapnak elmondta, figyelemmel követik a romániai folyók minőségét, és pontos adatokat kértek a magyarországi hatóságoktól a szennyezés mértékéről és lehetséges következményeiről. Dávid Csaba szerint a Duna romániai szakaszát két hét múlva érheti el a szennyezés. ◀

Mentik, ami menthető. A gyári iszap több kisvárost elöntött, négy ember meghalt 120-an megsérültek

Fotó: MTI

Jogsértések a választásokon

MTI

Három Borsod-Abaúj-Zemplén megyei településen, Boldogkőváralján, Keresztén és Arkán harminc napon belül meg kell ismételni a helyhatósági választást, mert az október 3-ai voksoláskor különböző jogsértések történtek – közölte Kovács János, a megyei választási iroda vezetője, a megye főjegyzője szerdán az *MTI*-vel. A területi választási bizottság tegnapi ülésén döntött úgy, hogy Arkán semmisnek nyilvánítja a választás eredményét, Boldogkőváralján a helyi választási bizottság hozott ilyen tartalmú határozatot, míg Keresztén a területi választási bizottság megerősítette a helyi választási bizottság új választásról szóló döntését. Mindhárom településen független jelölt nyerte el a polgármester címet. A határozatok nem jogerősek.

Az Országos Választási Bizottság (OVB) tegnapi ülésén úgy döntött, hogy rendőrségi feljelentést tesz a keresztétei nagyarányú

„költözködés” mögött álló feltételezett választási csalás ügyében. A kistelepülésre az önkormányzati választást megelőző időszakban új beköltözők jelentkeztek, így az ott élő választópolgárok száma csaknem megháromszorozódott: 33-ról 96-ra emelkedett. A helyiek szerint többen úgy mentek szavazni a szlovák határ menti kis faluba, hogy azt sem tudták, hol van a település. A helyi jegyző korábban 41 beköltözőt „fiktív” nyilvánított ugyan, ők azonban mégis szavaztak. A választási bizottság ezután semmisítette meg az eredményt. A településről azért fordultak az OVB-hoz, hogy a megszávozott érvénytelenítési jegyzőkönyvet a testület is hagyja jóvá. Az OVB (területi illetékességi) hatáskör hiányában nem tudta ugyan teljesíteni a kérést, de az ügy súlya miatt rendőrségi feljelentés megtétele mellett döntött.

Litresits András (MSZP) OVB-delegált szerint az ügy jogalkotói mulasztásra világít rá: arra, hogy a jogszabályok „lakóhelymozgást” tesznek lehetővé. ◀

EU-koordinátor: reális
a terrorveszély Európában

ÚMSZ

Valósnak minősítette az Európai Unió egyes országait fenyegető terrorveszélyt Gilles de Kerchove, az EU terrorellenes koordinátora egy tegnapi nyilatkozatában. Úgy vélte, hogy az elmúlt napokban e témában több országban kiadott figyelmeztetések nem alaptalanok. Hozzátette azonban, hogy a figyelmeztetéseket egy „általános kontextusba” kell helyezni, mégpedig abba, hogy terrorveszély korábban is fennállt, és a közelmúltban nem csökkent.

Európai nagyvárosokban terrortámadások veszélyére figyelmeztette állampolgárait nemrégiben az Egyesült Államok, Japán, Franciaország és Nagy-Britannia is. De Kerchove az EU információ-tévécsatornáján, a *Europe by Satellite*-on közvetített nyilatkozatában kijelentette: nem gondolná, hogy az állami felelősök anélkül

rémisztgetik a lakosságot, hogy „amögött semmi nem lenne”. Elmondta, hogy a témáról tárgyalnak az EU-tagországok bel- és igazságügyi miniszterei is, csütörtöki és pénteki találkozájukon. A terrorellenes koordinátor szerint mindig is tudták, hogy az al-Kaida nemzetközi terrorszervezetnek szándékában áll, hogy súlyos merényleteket kövessen el. Ez a szándék vélhetően erősödött az al-Kaida elleni Afganisztán és Pakisztán körzetében növekvő katonai nyomással – fűzte hozzá. Leszögezte azt is, hogy más terrorcsoportokról sem szabad megfeledkezni, amelyek nem tartoznak az al-Kaidához. De Kerchove kijelentette azt is, hogy az EU még tud növelni a terrorellenes harchoz való hozzájárulását, egyebek között az uniós rendőrségi és ügyészségi koordináció fokozásával, illetve az EU-n kívüli országok szakmai segítségével. ◀

Felfüggesztik az államfőt a nyugdíjtörvény miatt?

M. Á. Zs.

Elutasította tegnap az Alkotmánybíróság a nyugdíjtörvény ellen emelt kifogásokat, amelyeket a Szociáldemokrata Párt (PSD) és a Nemzeti Liberális Párt (PNL) nyújtott be. A döntést kommentálva Victor Ponta PSD-elnök elmondta: tiszteletben tartják a testület határozatát, de kéri Traian Băsescu államfőt, hogy ne hirdesse ki a jogszabályt, hanem küldje vissza azt a parlamentbe. A szociáldemokrata vezető megismételte korábbi fenyegetését: ha az államfő aláírja a nyugdíjtörvényt, a PSD kezdeményezni fogja Traian Băsescu tisztségéből való felfüggesztését. Crin Antonescu liberális pártelnök értetlenségét fogalmazta meg az Alkotmánybíróság döntésével kapcsolatban, és arra kérte az államfőt, hogy ne hirdesse ki a jogszabályt. „Az a tény, hogy a taláros testület tagjai 5-4-es szavazataránnyal hozták meg a döntésüket, azt mondatja velem, hogy politikai döntéssel állunk szemben” – fogalmazott Antonescu.

Taláros átszavazások

Mint ismeretes, a kilenc tagú taláros testület politikailag is megosztott, öt alkotmánybírárt a jelenlegi kormánypártok, négyet pedig az ellenzék jelölt. Sajtóinformációk szerint a nyugdíjtörvényről szóló tegnapi szavazás azért dőlt el a kormány javára, mert az elméletileg ellenzéki Ion Predescu a beadvány ellen szavazott, ezzel semlegesítve az RMDSZ által odajuttatott Puskás Bálint szavazatát, aki a jogszabály alkotmányellenessége mellett foglalt állást. Ioan Oltean demokrata-liberális alelnök is megerősítette közvetlenül ezt a hírt, amikor elmondta: nem fogják felróni a koalíciós partnernek Puskás szavazatát,

Ion Predescu (balról első) és Puskás Bálint (balról a második) „helyet cseréltek” a tegnapi szavazáskor

Fotó: ÚMSZ

ugyanis „a bírák függetlenek és saját lelkiismeretük szerint szavaznak”. A magyar alkotmánybíró júniusban a mérleg nyelve volt, ugyanis akkor a szavazatának köszönhetően nyilvánították alaptörvénybe ütközőnek a nyugdíjak 15 százalékos lefaragását.

Mit kifogásolt az ellenzék?

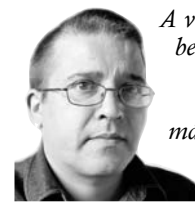
A taláros testülethez intézett beadványában a PNL azt állította, hogy a nyugdíjtörvény elfogadása a törvényhozási procedúra megkerülésével történt, visszamenőleges hatálya miatt sérti az alaptörvényt, sérti a tulajdonjogot, a tisztességes élethez és a nyugdíjhoz való jogot, és megszegi a nemzetközi emberi jogi szabályozásokat, a foglalkozásválasztás szabadságának alapjogát, valamint az Alkotmánybíróság perrendtartását. A liberálisok azt is sérelmezték, hogy tévesen alkalmazták az alkotmány 16. cikke-

lyét az egységes nyugdíjkorhatár megállapítása kapcsán, a parlament pedig figyelmen kívül hagyta a Törvényhozási Tanács véleményezését. Ezzel szemben a PSD az alkotmány több cikkelyének megsértése mellett azt róta fel a nyugdíjtörvény elfogadása kapcsán, hogy a képviselőházi szavazáson – amely előtt az ellenzéki képviselők kivonultak az ülésteremből, mivel a kormány nem fogadta el a nyugdíjpont növelésére vonatkozó javaslatukat –, Roberta Anastase, a képviselőház demokrata-liberális elnöke elcsalta a szavazást, ugyanis a voksolás idején a kormánypárti padosorokban száznál is kevesebb honatya ült, miközben a jogszabály elfogadásához abszolút többség, 168 képviselő voksolt volna szükséges. Utólag csalás és hivatali visszaélés miatt feljelentést tettek Anastase ellen, és azóta is folyamatosan bojkottálják a képviselőház elnökét.

A kormány fenntartható nyugdíjrendszert akar

A törvény egyebek között a nyugdíjkorhatárt mind a férfiak, mind a nők esetében 65 évre állapítja meg, a magas nyugdíjban részesülő közalkalmazottakat pedig az egységes nyugdíjazási rendszerbe sorolja, megszüntetve kiváltságait. A jogszabály szerint az öregségi járandóságok a jelenlegi szinten maradnak. Emil Boc miniszterelnök a képviselőházi vitában kifejtette, hogy az új, egységes nyugdíjtörvény hatályba lépése esetén jövőre 3 milliárd, 2012-ben pedig 3,5 milliárd euróra lesz szükség a nyugdíjalap fenntartásához, de a törvény elutasítása esetén 2011-ben a költségvetésből 5 milliárd, az azt követő esztendőben pedig 6 milliárd eurót kellene szánni ugyanerre a célra. A kormány szerint ez a törvény hosszú távon is fenntarthatóvá teszi a román nyugdíjrendszert. ◀

Az elnök sapkája

Cseke Péter Tamás

A viccbeli nyuszi helyzetébe került tegnapról az államfő. Traian Băsescunak az alkotmány szerint tíz napja van eldönteni, kihirdesse-e a nyugdíjtörvényt, és bárhogyan dönt, a taslit így is, úgy is megkapja. Ha nem írja alá a jogszabályt, akkor – a közvélemény szemében – a felfüggesztéssel fenyegető ellenzékétől futamodik meg, ha pedig aláírja, akkor „az ország-világ előtt elkövetett parlamenti csalás” bűnpártolójává válik.

Az elnök személyes dilemmáinál és politikai számításainál sokkal fontosabb azonban, hogy az ország is a mesebeli nyuszi helyzetébe került: ha nem lép érvénybe a törvény, hosszú távon maga a nyugdíjrendszer, illetve a több millió leendő nyugdíjas sínyli meg, ha pedig kihirdeti az államfő, akkor a jogállamiságba vetett maradék hit foszlik szét az emberekből.

A jogszabály kihirdetése mellett szól, hogy bármit is állít az ellenzék és hangoztatnak a szakszervezetek, a nyugdíjtörvényre, ebben formájában, szüksége van az országnak. És nem csak azért, mert a Nemzetközi Valutaalap is kéri. A nyugdíjkorhatár kitolása, illetve nő és a férfiak nyugdíjazási korhatárának egységesítése hosszú távon éppen a nyugdíjak kifizetésére teremt garanciát. Köztudott, hogy a nyugdíjpenztár jelenleg hárommilliárd eurós deficitet számol, a hiányt pedig a kormány kölcsönökből, illetve az állami költségvetésből, beruházásra szánt összegekből pótolja. Ha a jelenlegi nyugdíjrendszer fennmarad, a hiány csak növekedni fog, a folyamat végén pedig az ország gazdasága végképp összeroppanhat.

Mint ahogy az is igaz: bármivel is magyarázódik a nagyobbik kormánypárt, a nyugdíjtörvényt a képviselőházban csak család árán sikerült megszavaztatni. Ahogy az ellenzék fogalmazott: „az ország világ szemé láttára lopott” Roberta Anastase házelnök, amikor jegyzőkönyvbe vette, hogy az ülés döntőképes, holott a honatyák java hiányzott. Ha pedig erre Traian Băsescu is áldását adja, a közember szemében Románia olyan országgá válik, ahol a törvények megalkotói, a honatyák, illetve az alkotmányosság öre, az államfő is semmibe veszi a jogszabályokat.

Arra hivatkozva, hogy nem avatkozhat be a parlament dolgaiba, az elnök korábban jelezte: ha az Alkotmánybíróság rendben találja, kihirdeti a törvényt. Tegnap az ellenzék fenyegetőzve, a szakszervezetek szinte rimánkodva üzenték, hogy ezt ne tegye. Băsescu bizonyára úgy dönt majd, hogy a kisebbik taslit kapja.

Markó: az RMDSZ bármilyen kormányban ugyanazt teszi

ÚMSZ

Bár elégedetlen a kormány működésével, amely „sok habozással és halogatással” hozza meg döntéseit az RMDSZ-nek nem áll szándékában kilépni a koalícióból – szögezte le tegnap Aradon Markó Béla kormányfőhelyettes, az RMDSZ szövetségi elnöke. Hozzátette: ebből a szempontból még szívesen is látja az ellenzéki kritikákat, ugyanis azok segítenek abban, hogy a koalíció hatékonyabban működjön. Arra az újságírói kérdésre, hogy az RMDSZ hajlandó lenne-e más felállásban is koalícióra lépni, Markó leszögezte, hogy a szövetség bármilyen összetételű kormányban ugyanazt tenné. „Nagyon sokat és sokan spekulálnak a mi szándékainkról. Frunda György kivételével senki nem vette fel ezt szövetségben belül, aki – bár fontos hangja az RMDSZ-nek – egyedül van véleményével.

Felteszem a kérdést: miért hagyjuk ott ezt a kormányt egy másik javára, ha mindkét kabinetben ugyanazokat az értékeket és ugyanúgy képviseljük?” – kérdezte vissza Markó.

Az RMDSZ-elnök megismételte korábbi nyilatkozatát, miszerint 2011. január elsejétől nőni fognak a bérek, de egyelőre még egyeztetés tárgyát képezi az emelés mértéke. „Elképzelhető, hogy első fázisban nem fogják elérni a 25 százalékos csökkentés előtti mértéket és csak a kisebb bérek nőnek majd nagyobb százalékkal, ahogy mi javasoltuk” – fogalmazott a miniszterelnök-helyettes. Mint ismert, a hétfői koalíciós ülésen az RMDSZ számításokon alapuló tervet mutatott be a jövő évi béremelésekről. Akkor Emil Boc kormányfő azt kérte a többi koalíciós alakulattól, hogy a kabinetülésre maguk is készítsék el javaslatukat. Lapzártánkkor még tartott a kormányülés. ◀

Székelyföldre telepítené a cigányokat Ilie Năstase

ÚMSZ

„Igaz van Nicolas Sarkozy francia elnöknek a cigányok hazatelepítésével kapcsolatban, hisz Franciaországban lassan nem tudok úgy sétálni az utcán, hogy ne kelljen a zsebtolvajoktól félnem. Tudják mit csinálnék, ha Románia elnöke lennék? Székelyföldre telepíteném őket, úgyis túl sok ott a magyar és alig van vagy tizenkét román” – fogalmazott a tőle megszokott szabadszájúsággal Ilie Năstase, volt teniszcsillag (képünkön). A kettős, román és francia állampolgársággal rendelkező volt sportoló a Pro Sport című napilapnak adott interjújában védelmébe vette a francia hatóságok intézkedését, ugyanis fogalmazása szerint „senkinek se tetszik, ha a cigányok sátrat vernek a háza elé, zaklatják koldulásukkal és megfélemlítik a játszadozó gyerekeiket”. Egy nemrég közzétett felmérés szerint a franciák kétharmada

egyért a romák által épített illegális tábor felszámolásával és az ott lakók hazatoloncolásával.

Mint ismeretes, az Európai Bizottság a romák tömeges kitoloncolása miatt a mozgásszabadságot biztosító európai előírásoknak a francia jogrendbe történő átültetésére szólította fel múlt szerdán a francia hatóságokat, és kilátásba helyezte, hogy e jogi kötelezettség elmulasztása miatt hivatalos figyelmeztető levelet küld Párizsnak. ◀

Román lapszemle

Az angol legfelsőbb bíróság azzal a kérelemmel fordult a román bírósághoz, hogy foglalja le Paul román herceg vagyonát egy 2 millió eurós tartozás miatt. A román királyi család vitatott leszármazottja a Royalty Monthly kiadvány tulajdonosának tartozik a fentebb említett összeggel. (Adevărul) ▶ Egyre nő a Realitatea hírtévéziót otthagyo „sztárok” száma: Robert Turcescu, Răzvan Dumitrescu, Corina Drăgotescu, Liana Pătraș és Melania Medeleanu különböző okok miatt, de az utóbbi hónapokban kiléptek Vantu sajtótörtéjtéből. (Adevărul) ▶ Az amerikai tulajdonba került temesvári Comtim húsfeldolgozó cég magyarországi telephelyén, indiai alkalmazottakkal készíti a hagyományos román termékeket. (Adevărul) ▶ A brit meteorológusok előrejelzései szerint idén egy hónappal hamarabb köszönt be térségünkbe a tél, már novemberben lehull az idei első hó az ország majdnem minden régiójában. (Evenimentul zilei)

Katonahalál – idegenben

Romániában – a politikai csatározásokat leszámítva – évtizedek óta békeidő van. Mégis katonák halnak meg. Igaz, idegen hadszíntereken.

Bogdán Tibor

► Annak, hogy az ország biztonságát a világ legerősebb katonai tömbje szavatolja, kemény ára van: Romániának csapatokat kell küldenie mindazokra a hadszínterekre, amelyeken a NATO – meggyőződése szerint – a demokratikus kibontakozást segíti elő. Ily módon a román hadsereg békeidőben is hadviselésre kényszerül. A háború pedig áldozatokat követel.

Katonák, hadszínterek

A román hadsereg jelenleg több hadszínteren van jelen. Bosznia-Hercegovinában, Koszovóban, Afganisztánban és Irakban több mint 1600 román katona teljesít szolgálatot, békefenntartó, terrorizmus ellen küzdő, humanitárius NATO-, EU-, ENSZ- és más nemzetközi akciók keretében. A román egységek jelentős hányada

Afganisztánban harcol az ISAF és az Enduring Freedom hadműveleteket támogatva: előzőben közel 900, utóbbiban csaknem 60 román katona vesz részt. A román katonák küldetésének része az ellenőrzésük alá tartozó területek biztonságának a szavatolása, Afganisztán újjáépítése, az afgán nemzeti hadsereg tagjainak kiképzése és a helyi lakosságot támogató humanitárius akciók megszervezése.

Nyilvánvalóan a magas részvételi arány is hozzájárul ahhoz, hogy a román fegyveres erők szempontjából a legvéresebb hadszíntérnek Afganisztán számít. 2003 novemberében óta tizenhét román katona vesztette itt életét. Az első két áldozatot, 2003. november 11-én, egy román csapatzállító páncélos kételtű elleni támadás követelte: ekkor Iosif-Silviu Fogarasi és Mihail-Anton Samuilă vesztette életét. Ezt követően csaknem másfél évig úgy

tűnt, az Afganisztánban harcoló román katonák viszonylagos biztonságban vannak. 2005 áprilisának végén azonban újabb halálhír érkezett az országra: Narcis Şonei életét vesztette, amikor egy román páncélos csapatzállító házi készítésű aknára hajtott. Ennek nyomán felrobbant a járműben tárolt lőszerkészlet is. Alig valamivel több, mint egy év múlva, 2006 júniusában újabb román katona esett el: Ionel Gheorghijă Drăguşanu, akit őrzőjáratás közben gyilkoltak meg a tálibok emberei, miután járműve ugyancsak házi készítésű aknára futott. Hasonló halált Aurel Marcu is.

Fekete esztendő

A 2008-as év valósággal fekete esztendőnek számított az Afganisztánban állomásozó román alakulatok szempontjából. Márciusban Ionuţ Cosmin Sănduţ-t Humvee típusú járművében tépte szét egy házi gyártású akna. Júniusban Claudiu Marius Covrig vesztette életét a Qalat-Kabul autópályán járőrözve, miután tálib lázadók támadták meg egy-

ségét. Augusztusban szintén őrzőjáratás közben, ugyan ezen a sztrádán esett el Dragoş Traian Alexandrescu, akinek kételtű páncélosa szaladt aknára.

De baljóslatúan kezdődött – és ugyanígy folytatódott – a következő esztendő is, hiszen már februárban újabb román katona életét követelte az afganisztáni hadművelet: a tragédia színhelye ez alkalommal is a Qalat-Kabul autópálya volt, ahol Claudiu Chira Humvee típusú járművét tépte szét az úton elhelyezett akna. Ugyanebben az évben, áprilisban esett el Tiberius-Marcel Petre is, akinek járművét megtámadták a tálib ellenállók. Ugyanebben a hónapban még egy román áldozatról érkezett hír: Iuliu-Vasile Unguraş gépkocsija futott aknára a Kandahart Kabullal összekötő autópályán.

A román áldozatok számát tekintve az idej esztendő mondható a legdrámaibbnak: év eleje óta már öt román katona életét követelték az afganisztáni harcok. Februárban Florin Bădiceanu vált az alattomosan elhelyezett házi gyártmányú aknák áldozatává, Kandahar és Ka-

bul között járőrözve. Májusban újabb román katona holtteste érkezett haza: Valerica Leu a Qala-Kabul sztráda biztosítása közben esett el. Júniusban további két román katona haláláról érkezett hír: a Kandahar-Kabul sztrádánál Dan Ciobotaru és Paul Caracuda életét oltotta ki egy távirányítással felrobbantott bomba.

Legutóbb október első napján követelt újabb román halottakat a tálibok pokolgépe, amely ezúttal Marius Florin Sfecheş és Cristian-Petru Filip Humvee típusú katonai járműve alatt robbant.

Gyenge felszereltség

Román szempontból nézve jóval békésebbnek bizonyult az iraki háború, amely a román fegyveres erők mindössze két tagjának életét követelte: 2006 áprilisában Bogdan Valeriu Hăncu esett el az iraki rendőrség kiképzési gyakorlata közben, 2007 szeptemberében pedig Ioan Grosaru futott aknára páncélos csapatzállítójával. A Bosznia-Hercegovinában szolgáló román egység tagjai közül csupán Remus Brănzan vesztette életét 1996-

ban, baleset következtében, amikor földkötője megcsúszott egy meredek lejtőn.

Katonai szakértők szerint a viszonylag sok román áldozat elsősorban a román katonák gyenge felszereltségének tudható be. A román páncélos csapatzállítók nem nyújtanak kellő védelmet utasaiknak, akik így egy gyengébb erejű robbanás nyomán életüket is veszíthetik.

A román honvédelmi tárca éppen a napokban közölte az Afganisztánban harcoló román katonai egységekkel, hogy megkezdik az alakulatok aknákkal és rajtaütésekkel szemben nagyobb védelmet nyújtó, MRAP-típusú járművekkel történő felszerelését. Az első nyolc ilyen járművet a déli országrészben, Zabul térségében harcoló 811. számú, Erdélyi Sárkányok és a 812. számú, Kárpátok Sóllymai nevű alakulat kapja meg. A járműveket az Egyesült Államok ajánlotta fel a román egységeknek, melyeknek rövid időn belül hatvan darabot szállít majd belőlük, Gabriel Oprea román honvédelmi tárcavezető amerikai kollégájához, Robert Gateshez intézett felkérése nyomán. ◀

Nobel-díj a „lombikbébik” megszületéséért

„Lombikbébi-program” – ezzel a kifejezéssel jellemezhető a legjobban az az indoklás, hogy miért Robert Geoffrey Edwards brit tudós nyerte el az idej orvosi-életteni Nobel-díjat.

Gy. Z.

► A szervezetén kívüli megtermékenyítés módszerének fejlesztésért – így indokolta hétfőn Stockholmban a svéd Karolinska Intézet a döntést –, amely elvezetett az első „lombikbébi” megszületéséhez. A nyolcvanöt esztendő professzor ugyan még az elmúlt század hetvenes éveinek elején dolgozta ki módszerét, és az első „mesterséges” baba már 1978-ban meglátta a napvilágot, a Nobel-díjat odaitélt bizottság a „szokásos” késedelemmel reagált a meddség kezelésében áttörő sikert elérő felfedezésre.

A Vatikán tiltakozása

Az Edwards és kutatótársa, a néhai Patrick Steptoe által kidolgozott technikáknak köszönhetően azóta mintegy négy millió gyerek született világszerte. (Steptoe azért nem részesülhetett elismerésben, mert a Nobel-díj posztumusz nem ítéltető oda.) Meglehet, a látványos eredmények dacára főként az egyházak, a kormányok és a média egyes képviselőinek ellenzése, valamint a tudományos életbeli kollégák szkepticizmusa játszhatta ezúttal a legfőbb szerepet a ké-

sedelemben, bár az is igaz, hogy a svéd ítéseket kevésbé izgatja, hogy döntésük milyen visszhangot vált ki.

A bejelentést követően a Pápai Életvédő Akadémia elnöke éles bírálatának adott hangot. Edwards nélkül nem létezne az a piac, ahol petesejtet millióit adják el, és a világon nem lenne ilyen sok fagyasztógép, tele embriókkal – nyilatkozta az ANSA olasz hírügynökségnek Ignacio Carrasco de Paula, a bioetikai kérdésekben illetékes vatikáni testület első embere. „A legjobb esetben ezek az embriók arra várnak, hogy beültessék őket az anyaméhbe; de valószínűbb, hogy végül elpusztulnak. Márpedig ez egy olyan probléma, amiért az új Nobel-díjas a felelős” – jelentette ki de Paula, aki szerint Edwards nélkül a külső segítséggel való megtermékenyítés körüli helyzet nem volna olyan zűrzavaros és érthetetlen, mint most, amikor nagyszülők vagy béranyák hoznak világra gyermeket.

Finomított eljárás

Edwards és Steptoe 1968-ban arra dolgozott ki különféle módszereket, hogy miként lehet a testen (méhen) kívül petesejtet megterméke-

A Robert Geoffrey Edwards által alapított Bourn Hall klinika Cambridgeshire-ban

nyíteni. A Cambridge-i Egyetemen tevékenykedve 1972-ben kezdtek el embriókat visszaültetni terméketlen anyák méhébe. Számos terheség azonban spontán abortusszal zárult. Csak később jötték rá, hogy a megfelelő hormonkezelés hiányosságai miatt. Új, módosított eljárásukat 1977-ben próbálták ki, ekkor hormonkezelés helyett a pontos időzítésre alapozták a módszert, amelynek lényege, hogy a leendő anyák injekciót kapnak, amely megérleli a fejlődő petesejteket, és beindítja a peteérést, orvosi nyelven az ovulációt. A tökéletes időzítés nagyon fontos, mert a petesejteket pontosan akkor kell

leszívni, amikor éppen kiszabadulnának a petefészkekben található tüszőkből. A petesejtleszívást követően a petesejtet (esetleg petesejteket) laboratóriumban egyesítik a partner ugyanaznap nyert hímivarsejtjével, azaz spermiumával.

Az első lombikbébi, Louise Brown – nevét az orvostudomány is följegyezte – 1978. július 27-én látta meg a napvilágot. Ma már huszoneg éves, felnőtt nő, aki posztai tisztviselőként dolgozik és egy egészséges gyermek édesanyja. Edwards és Steptoe pedig 1980-ban Cambridge-ben megalapította az első termékenységi, IVF-klinikát. Hamarosan lombik-

babák ezrei születtek Nagy-Britanniában, az Egyesült Államokban és a világ számos országában.

Egészségügyi probléma

Míg azonban például Magyarországon évente több mint ezer kisgyermek jön világra a lombikbébi-kezeléseknek köszönhetően, és az egészségbiztosító kísérletig támogatja ezt a fajta megtermékenyítést, addig Romániában az idej esztendő elejétől tervezték, hogy állami támogatásban részesüljenek azok a párok, amelyek számára ez a kezelés jelentené az utolsó esélyt a gyermek-

vállalásra. Egy beavatkozás ára – nem hivatalos információk szerint – mintegy ezer eurót tesz ki a romániai kórházakban, de ha külföldön végeztetik el, értelemszerűen sokkal többbe kerül. Ennek ellenére sokan járnak át Magyarországra is, ha külsőleg fogant kisbabát szeretnének.

Dr. Adrian Streinu-Cercel, az Egészségügyi Minisztérium államtitkára tavaly azt nyilatkozta: „Itt az ideje, hogy a meddséget a hatóságok olyan egészségügyi problémaként kezeljék, mint amely szenvedést okoz, és amely ezért kárpótlást érdemel. Az a helyes, hogy a romániai betegek is ingyenesen hozzájuthassanak a bizonyítottan hatékony orvosi kezelésekhöz. Ezért úgy döntöttünk: az Egészségügyi Minisztérium programjai között egy, a fiatal párokat segítő kezdeményezésnek is helyet kell kapnia.” Az akkor nyilvánosságra hozott elképzelések szerint a román lombikbébi-programban évente kétszázötven meddséggel küzdő fiatal pár számára teszük lehetővé az állami költségvetésből az in vitro megtermékenyítést. A tavaly ismertett tervek összesen félmillió eurót irányoztak elő, elsősorban a 25 és 40 év közötti párok támogatására. Szemben a magyarországi öttel, a román Egészségügyi Minisztérium tervei szerint csupán az első in vitro megtermékenyítést finanszíroznák, ha pedig további kezelésekre lenne szükség, azt már a pároknak kellene fizetniük. ◀

Lap-top

A nap címe. Belügyminiszteri parancs: tartóztassátok le a kamatokat!, *Gándul.*

Magyarzat. Úgy látszik, mégsem volt hiábavaló a rendőrök két héttel ezelőtti öklörázása és anyázása a Cotroceni-palota előtt. Az új belügyminiszter felszólította a megyei rendőrfőkapitányokat, sürgősen kezdjenek alkudozni a bankokkal a huszonöt százalékos bérlefaragással sújtott beosztottjaik hitelhatalékainak átütmezéséről. A lap szerint a rendőrök szakszervezete vette rá arra Traian Igaşt, hogy kiadja ezt az utasítást. Kérdés, persze, hogyan értelmezik majd a rendőrfőnökök az új napiparancsot. A Cotroceni-palota előtti rendőrárciót elnézve akadhat olyan is közöttük, aki belép a bankigazgató irodájába, leül, kirakja a pisztolyát az asztalra, felhúzza a szemöldökét, s megkérdezi: „na, átütmezi vagy sem?”

Vörös halál. Az *Adevărul* helyszíni riportban számol be a magyarországi környezeti katasztrófáról. „A magyarokhoz megérkezett a vörös apokalipszis, a föld vérszínűvé vált” – írják a Veszprém megyét elárasztó vörösiszapról. Az együttérző hangnemű beszámoló nem feledkezik meg arról sem, hogy öt évvel ezelőtt, a bánsági árvizek idején, a magyar polgári védelmi erők elsőként siettek a romániai bajbajutottak segítségére. Amúgy a román sajtóban általában nyomát sem lelmi a rosszmájúságnak a katasztrófa tálalásaiban, pedig a környezetszennyezés a Dunán keresztül Romániát is fenyegeti. A nagybányai ciánkatasztrófát ennél kevésbé elnézően kezelte annak idején a magyar sajtó.

A nap áhíre. Miután az ellenzék felfüggesztéssel fenyegette meg az államfőt, ha aláírja a nyugdíjtörvényt, Traian Băsescu rendkívüli sajtótájékoztatón jelentette be: a jogszabályt nem tudja kihirdetni, mert a mogulok ellopják a golyóstollát.

Minden napra egy mondat

A beszélgetés igazi művészete nem csak az, hogy megfelelő időben mondjuk a megfelelő dolgot, hanem az is, hogy hagyjuk kimondatlanul a csábító pillanatban a rosszat.

Dorothy Nevill

A zsigeri vokoksok

A magyarországi helyhatósági választások nyomán kialakult helyzet nem annyira a Fidesz–KDNP javára, mint inkább a szocialisták és az egykori liberálisok számlájára írandó.

Ha nem így volna, a jelenlegi helyzetből egyetlen következtetést vonhatnánk le: Magyarország lakossága születésénél fogva ostoba, befolyásolható és lelkiismeretlen csürhe, mely lelkesen egyetlen hatalmi csoport önkényének szolgáltatja ki önmagát és országát.

Csak hogy egy efféle megbélyegzés még a Hitler által katasztrófába kergetett Németországra sem lett volna igaz. A nyugati liberális demokráciák értelmetlen bosszúszomja és érzéketlensége nélkül, Németországot sem lehetett volna elmebajba kergetni. Ma Németország az egyik legkiegyensúlyozottabb nyugati demokrácia. A Sarkozy-féle, egykor diadalmasan liberális franciánál például mindenképpen kiegyensúlyozottabb.

Az igazság az, hogy Orbán Viktor szocialista-szabaddemokrata segédlet nélkül soha nem juthatott volna a jelenlegihez mérhető monopolhelyzetre. Ráadásul a jelen-

Bíró Béla

Horváth István

Mindenki panamázik

SZELLEMI DÉZÉS

Vége minden szép reménységnek. Nem lesz béke. Az anarchia lett úrrá a parlamenten. Tegnap még csak dulakodtak. Ma már szóhoz juthat a revolver is. Holnap a bán szétverheti a képviselő urakat. Holnapután lángokban állhat az ország. Minden lehetséges most már. Azt se tudjuk hirtelenében, a kipattant panamáról, a szétépett indítványról, a nagy beláthatatlanságról, vagy miről is szóljunk. A panamáról talán. Korrupt országokban a panamák szokás legjobban felháborodni. Imádtott hazánk pedig igen-igen korrupt ország. Ebből kifolyólag természetes, hogy itt minden ember fölháborodik, ha a másik ember is panamázik. Ne tessék ezt cinizmusnak venni. Ez a korrupció természetrajzána egyik erős, tapasztalati igazsága. A magyar társadalomban, mint minden fenékig romlott társadalomban privátim, kis körökben, bizalmas tereferék közt vidáman és szemérmetlenül szoktuk tárgyalni mindezt. Vezető státuszúfiakról, előkelő politikusokról, társadalmi vezérberekről, kedves, hízog elismeréssel szoktuk megállapítani, hogy nagy gazemberek. Ilyen bizalmas diskurzusok alkalmával, kaszinókban, kávéházakban, vendéglőkben, zsúrokon, redakciókban, folyosón tessék hallgatni előadásokat a magyar közéleti erkölcsről. A nyilvánosság előtt ellenben gentleman társadalom vagyunk. (...) Nálunk ritkán pattannak ki panamák. Mert mi regárdal vagyunk egymás iránt. Én panamázom, te panamázol, ő panamázik. Mind panamázunk. (...) A magyar társadalomnak annyira véreben van a panamázás, hogy aki né-tán a puritánt meri jászani, elveszett.

Ady Endre: *Panamák és anarchia, Nagyváradai Napló, 1903. július 30.*

Történelem a vonaton

Csak változik a világ még mifelénk is, változik az emberek magatartása, s akár hiszik, akár nem, történelemszemléletük is. Figyeljék csak!

A Bukarest–Szatmárnémeti (nappali) gyorsvonaton utazom, Brassóból Szatmár felé. A nálunk még újszerűen elegáns és kényelmes, de nyitott, tehát nem fülkés vagonban egészen családias a hangulat. A barátságos környezet valóságosan ösztönzi az embert, hogy beszélgesen szomszédjával. A közlemben egymással szemben ülő két idősebb asszony sem bírta sokáig. A fővárosból jövő úrhölgy (Caragiálésan szólva: cucoană) kezdi, és úticélja, Kolozsvár felől érdeklődik. Szépen társalognak egy órán át, amikor egyszerűbben öltözött társa a műemlékek kapcsán elsősorban a Szent Mihály-templomot, Mátyás szülőházát (casa lui Matei Corvin) és Mátyás szobrát emeli ki. Az úrhölgy összevonja a szemöldökét: miért a katolikus templomot és miért Mátyást, amikor ott az ortodox katedrális, ott van Avram Iancu és több más nagy román személyiség szobra!? „Hát csak azért, mert az előbbieket a régiek!” – jön a válasz. Aztán a replika: „Már ne mondjon ilyet, hisz mindenki tudja, hogy Kolozsvár ősi román város, a magyarok jóval később jelentek meg itt! Vagy magácska hiányzott az iskolából, mikor a román nép történelmét tanították?”

A nagyobb nyomatek kedvéért már-már szó szerint idéz Ceaușescu nagy történéseiből, Pascuból és Daicovicuból. Útitársa túri-túri egy darabig, majd a robogó vonat ablakán kimutatva (valahol a Segesvár–Erzsébetváros–Szászmedgyes vonalon) így szól: „Hölgyem, ön jobban hisz a történészeknek, mint a saját szemének? Nézze csak, ezeket a városokat a szászok és a magyarok építették! De beutazhatja Erdélyt Szebentől Nagyváradig, nem beszélve a Székelyföldről, a régi templomokat, várakat, középületeket, palotákat mind ők húzták fel, csak elvéve talál egy-egy román!”

Tökéletes csend. A naccság motyog valamit, majd lemondóan int. Mintha beragadt volna fejébe valami abból, amit az előbb hallott. Amikor Kolozsváron leszáll, békülékeny köszönéssel, enyhe mosollyal búcsúzik.

Én meg a helyére ülök, hogy gratuláljak a másik hölgynek, amiért olyan jól megvédte igazát. Mondom is: „Így kell ezt csinálni, ne hagyjuk magunkat a térdépről is le-törölni!” Mire ő: „Csak picit érteni mogyorul!” Elmeséli, hogy van némi szász beütése, de soha nem esett át a ló másik oldalára. Neki Nagybánya hegyvidéki város, akkor is, ha a politikusok és történészek megesküsznek, hogy a síkságon fekszik.

Sike Lajos

legi fejlemények már az őszödi beszéd óta a levegőben vannak. Csak hogy a kockázatokról senki nem volt hajlandó tudomást venni. Jó négy esztendőnek és egy megsemmisítő vereségnek, illetve a mai ígéretnek kellett eljőnie ahhoz, hogy Heller Ág-

nes a *Népszabadság Hétvége* mellékletének első oldalas írásában végre megfogalmazza: „Gyurcsány Ferenc beszéde nyilvánosságra hozatala és annak következményei után bizalmatlansági indítványt kért maga ellen. Az SZDSZ elveit sutba dobva bizalmat szavazott. Miért? Rossz nyelvek szerint azért, hogy a kormányban maradjon, de megértőbb értelmezéssel azért, hogy Orbánnak ne legyen igaza. De Orbánnak igaza lett, megint miniszterelnök lett, sokkal nagyobb többséggel, mintha annak idején új választásokat írtak volna ki. De ha elvszerűen cselekszenek, akkor maradt volna egy jelentős szocialista párt, és megőrződött volna Gyurcsány Ferenc nimbusza.” (*Politikai bűnök és hibák*, okt. 2.) Hogy a jeles filozófusnőnek és a *Népszabadságnak* miért volt szük-

sege négy esztendőre ahhoz, hogy mindezt felismerje, rejtély.

De még nagyobb rejtély, az hogy a szocialisták és a liberális értelmiség egy jelentős része miért nem képes az újabb vereség nyomán sem felismerni, hogy azt a heterogén konglomerátumot, melyet a szocialista-szabaddemokrata gárdából való kiábrándultság, sőt undor tart össze, csakis a szocialistáknak és liberálisoknak a magyar társadalomból való kiábrándultsága és a jobboldal iránti undorán való felülemelkedés bomlaszthatja fel.

A szocialisták mostani reakciói engem arról győznek meg, hogy a szocialista-szabaddemokrata oldal számára nincs visszatérés, az úgynevezett váltópárt immár csak azokból a baloldali és liberális demokratákból alakulhat ki, akik képesek valóban szembenézni a múlttal.

A jelek szerint a mai Magyarországon csak és csakis zsigerből lehet politizálni. Csak hogy ebben a jobboldal verhetetlen. A szocialisták, de főként a liberálisok nagy erénye az volt, hogy a rációra apellálva, képesek voltak – átmenetileg legalább – meggyőzni a magyar társadalmat arról, hogy felülemelkedjen nemzeti sérelmein. (Aminek semmiképpen sem szabadott volna a nemzeti érzelmekkel való szembefordulást jelentenie!) És majdnem sikerült. Csak hogy fokozatosan kiderült, hogy mindez pusztán álság.

Nem a – határon kívüli kisebbségeket is felölelő – magyar nemzeti közösséget szolgáló felülemelkedésről, azaz a kizárólagosság reflexeinek feladásáról, pusztán a jobboldal elleni átkaroló támadásról volt szó. A baloldal ugyanis, ha érdekei úgy kívánták, maga is gátlástalan nacionalistává fajult. Legalábbis a szó állampolgári értelmében! Lásd a 20 millió románvaló fenyegetőzést. A jóslat természetesen nem vált be. Nem csak a „románoktól”, illetve románoktól való félelem bizonyult alaptalannak, de a lakosság egy jelentős része a kettős állampolgárságról szóló népszavazást is áruháznak kezdte érezni. A megtevesztettség és a csalódottság érzései pedig vehemens ellenreakciókat szültek, mert csakis azokat szülhettek. Annak a kétharmadnak több mint a felében is, mely '94-ben még a szocialistákra és a szabaddemokratákra szavazott.

A szocialisták mostani reakciói engem arról győznek meg, hogy a szocialista-szabaddemokrata oldal számára nincs visszatérés, az úgynevezett váltópárt immár csak azokból a baloldali és liberális demokratákból alakulhat ki, akik képesek valóban szembenézni a múlttal, de akik ma még nem, vagy alig látszanak. Hacsak Szili Katalint nem tekintjük annak. Rövidesen elválik.

Ki GMO-t vet, vihart arat

Folytatás az 1. oldalról

A génmanipulált növények ügyében a mezőgazdasági tárcától eltérően az RMDSZ álláspontja ugyanakkor egyértelműen az, hogy ameddig tudományosan nem bizonyítható, hogy ezek fogyasztása az egészségre, illetve a környezetre nem káros, nem támogatható semmiféle enyhítésre való indítvány – fűzte hozzá Tanczos Barna.

Mint az *Új Magyar Szóban* beszámoltunk róla, egy hónappal ezelőtt környezetvédő szervezetek nyílt levélben kérték az újonnan kinevezett agrárminiszter leváltását, épp amiatt, hogy Valeriu Tabără korábban kulcspozíciót töltött be a génmanipulált vetőmagvakat forgalmazó Monsanto cégnél.

Legutóbb a Romániai Szárnyastenyésztők Egyesülete, illetve a Mezőgazdasági Termelők Szövetségének Ligája (LAPAR) hallatta hangját e kérdésben, kifejtve, hogy a GMO-k Romániát a gabonapiac fontos szereplőjévé tennék, emellett csökkentenék az importtól való függést is. Az érdekvédelmi szervezetek rámutattak: a globális piacon egyre nagyobb a kereslet a mezőgazdasági termények és az élelem iránt, amely az árakat is felröföli. Nem lehet drága vetőmagból olcsó élelmet előállítani – érvelnek a mezőgazdászok.

Foto: Agrepro

Megálljt parancsolnának a GMO-nak a környezetvédők, akik egy „vegytisztá” mezőgazdaságért küzdenek

A versenyképesség ára

A GMO-k körül kialakult helyzet Réman Domokos György számára is ismerős. Az Országos Mezőgazdasági Szaktanácsadó Ügynökség vezérigazgatója megerősítette a gazdák azon nézetét, miszerint azok az országok, melyekben engedélyezett a génmódosítás, versenyképesebbek a világpiacon – így például Dél-Amerika államai, ahol ezek termesztése nagy tételekben történik. „Az európai gazdákat ez háttérbe szorítja, ugyanis nem mindegy, hogy hétézer kilogramm búzát termelnek egy hektáron vagy kilencet” – fogalmazott a

szakember, aki ugyanakkor elismerte, hogy a probléma igen összetett, a növénytermesztésben számos egyéb tényezőt is figyelembe kell venni. Elmondása szerint Európában valóban felhasználják a génmódosított növények termesztését a napraforgó vagy a burgonya területén, ám ezekkel bizonyos célokat követnek: például a krumpli esetében olyan módosított egyedeket hoznak létre, amelyeket a koleradobogár nem veszélyeztet.

Kérdésünkre, hogy lát-e esélyt arra, hogy Románia keresztülvigyen a témában bármilyen módosítást a kérdésben nagyon szigorú álláspontot képviselő Európai

Unión belül, Réman szkeptikusnak mutatkozott. „Bár nem tudom, hogy egy esetleges enyhítés végeredményben a gazdák érdeke-e vagy egyes vetőmagokat forgalmazó multicegéké, nem hinném, hogy itt azon kistermelőkről lenne szó, akik az ország termelőinek hetven százalékát jelentik” – vetette fel a kérdés újabb vetületét.

Manipulált Európa?

Az előjárótól megtudtuk, hogy a múlt héten volt az Unió mezőgazdasági bizottságában tárgyalás a génmódosítási törvénnyel és határozatokkal kapcsolatosan – Réman információi szerint

alakulóban van egy, minden tagországot érintő közös határozat. Tanczos Barna szerint is afelé mutat az uniós tendencia, hogy a szabályok egyre lazábbak lesznek e kérdésben: az EU hajlik arra, hogy megengedje a tagországoknak, hogy saját maguk döntsenek a GMO-k engedélyezéséről. Ezzel egyidejűleg olyan szabályokat vezetnének be, amelyek alapján csak nagyon alaposan megindokolt esetben lenne betiltható az eljárás. „Egyre kisebb azon európai országok száma, amelyek határozottan tiltakoznak a génmanipulált növények termesztése ellen, és egyre többen követelik az államok szabad döntését ez ügyben” – összegezte az államtitkár.

GMO – titokban

„Lehetséges, hogy vannak olyan országok ahol nem jelentették be, de termelnek génmódosított növényeket – vélte Réman. – Ha ezeket takarmányozás céljából fogják használni, nem jelent gondot, de ha közvetlen fogyasztásra történik valamelyik növény előállítás, akkor különösen át kell értékelni a dolgokat. A takarmányrépa esetében például nincsen probléma, a növény ugyanis tovább két átalakulási fázison és egy biológiai emésztésen is átmegy. A statisztikai adatok is alátámasztják, hogy az állatokra nézve nem veszélyes a GMO-k fogyasztása.” Réman szerint a jelenlegi ku-

tatások nem mutattak fel egyértelműen sem pró, sem kontra érveket amellet, hogy ezek a növények milyen hatással bírnak az emberi szervezetre. A lapunk által megkeresett Csutak Nagy László, az Országos Állategészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Hatóság alelnöke úgy véli, a kérdésben a mezőgazdasági és környezetvédelmi minisztériumok az illetékesek.

Az ár az úr

„Nem tudom, hogy igazából mi a különbség, én csak azt tapasztalom, hogy árban van jelentős eltérés génmanipulált és hagyományos között. Mindig ráfognak valamit a terményekre, hogy milyen okból káros, de szerintem ez csak a pénzre megy ki” – fogalmazott Kerekes Ildikó. A családi gazdálkodó száz hektáron termeli meg az állatoknak szükséges takarmányt, gazdaságában 160 szarvasmarhát tart. Lapunk érdeklődésére elmondta, figyelemmel követi a génmódosított növények termesztésére vonatkozó szabályokat, rendszeres olvasója a szaklapoknak. Véleménye szerint olcsóbb lenne a takarmány és az élelem is, ha engedélyznék a GMO-k forgalmazását. „Eddig csak a repcére vonatkozott az engedély, most hallottam, hogy a génmódosított gabonát, búzát, rozsot, árpat is engedélyznék. Nem is bánám” – összegezte a székelyvajai tenyésztő. ◀

Röviden

Súlyos visszaesés

Európa fejlődő országai közül Románia küszködik a legsúlyosabb (1,9 százalékos) gazdasági visszaeséssel és jövőre is a legszerényebb (1,5 százalékos) növekedést fogja produkálni – mutatott rá a Nemzetközi Valutaalap tegnap nyilvánosságra hozott globális gazdasági elemzésében. Az ország az átlagos éves inflációt illetően is „élen jár”: az IMF szerint az idei 5,9 százalékos rátát 2011-ben 5,2 százalék követi, a munkanélküliségi mutató azonban egyik legacsonyabb lesz a régióban.

Európai borulátás

Pesszimisták az európai polgárok rövidtávú pénzügyi helyzetüket illetően, amiért elsősorban a kontinens déli részén eszközölt megszorítások okolhatók – derült ki a Janus Capital Group tegnap közzétett elemzéséből. A megkérdezettek fele úgy véli, keresete nem vagy alig fedezi a szükségleteket, így már nem futja megtakarításokra. Legtöbben az inflációtól, a munkanélküliségtől és a fizetéseszkövesztéstől tartanak.

„Zöldebbek” az erdélyi házak

Kovács Zsolt

A Környezetvédelmi Minisztérium megduplázta a Zöld Ház programra elköltethető keretösszeget Kovászna megyében. Mivel a székelyföldi megyében rendkívül sikeresnek mondható az alternatív fűtés- és melegvízrendszerek szerelését támogató program, 1,2 millió lejt csoportosítottak át olyan megyékből, ahol nem volt érdeklődés – tudtuk meg Gheorghe Neagutól, a háromszéki környezetvédelmi hivatal szóvivőjétől. Háromszéken eddig 332 pályázatot nyújtottak be és naponta 2–3 újabb igénylés érkezik.

Gheorghe Neagu szerint Kovászna megyében mintegy 120 személy pályázatát bírálták el pozitívan, sőt tucatnyi pályázatot már ki is fizettek. Tapasztalatok szerint a pályázók főként napkollektoros rendszereket szereltettek, melyekre átlagban 9000–10 000 lejt költöttek, így a 6000 lejes állami támogatás összegét leszámítva egy család átlag 3000–4000 lejt költött az alternatív fűtés- és melegvízrendszerekre. A pályázat utólagos elszámolással működik, így az érintetteknek a

Taroltak Erdély-szerte a napkollektoros rendszerek

rendszer teljes értékét meg kell előlegezniük, míg a minisztérium átutalja az állami támogatás értékét.

Neagu arra is felhívta a figyelmet, hogy a kormány 1223/2010-es határozatával, több mint egy évvel meghosszabbította a Zöld Ház program elszámolási határidejét. A számlák benyújtásának október 31-i határideje így 2011. december 15-ig tolódik ki – a haslasztást azonban előzőleg írásban kell kérni az illetékes hivataltól.

A Környezetvédelmi Alap internetes honlapján található országos összesítés szerint az átcsoportosítás során kilenc megyében nőtt a támogatási keret – ezek között is jelentősen Hargita megyében (ahol 1,6 millióról 5,7-re emelkedett) és Biharban, ahol az eredeti három millió helyett az elkövetkezőkben 6,3 millióból gazdálkodhatnak. Ezzel egyidőben – az eddigi érdeklődésnek megfelelően – húsz megyében kevesebb pénz jut a Zöld Ház programra. ◀

„Szabadabb” IMF-hitelt

ÚMSZ

Az új megállapodás, melyet Románia „minden bizonnyal” meg fog kötni a Nemzetközi Valutaalappal (IMF) a mostani hitelhez képest kisebb összegű lesz és a pénzt csak különösen indokolt esetben fogják felhasználni – fejtette ki a *Mediafax*-nak adott nyilatkozatában Jeffrey Franks, a washingtoni pénzügyminiszter romániai küldöttségének vezetője. Franks szerint az új egyezményt most más szükségletek indokolnák, hisz maga a gazdasági helyzet sem azt a krízisállapotot tükrözi, mint korábban – így a következő IMF-finanszírozást is pusztán készletlét alként kell elképzelni, mely nem is a román jegybank számlájára folytana be, hanem washingtoni letétben maradna és csak különleges esetekben kerülne felhasználásra.

„A jelenlegi hitelnél rugalmasabb, megengedőbb, a kormány számára tágabb cselekvési teret biztosító IMF-kölcsönre van szüksége Romániának” – jelentette ki Borbély László környezetvédelmi miniszter, az *Erdélyi Magyar Televízió*-ban. A tárcavezető úgy értékelte, a jelenlegi hitellel szükség volt, ám

előnyei mellett az volt a hátránya, hogy sok tekintetben „gúzsba kötötte a kormány kezét”, és nem engedte, hogy a kabinet gyors, a változó gazdasági konjunktúrához igazodó intézkedéseket hozzon.

Borbély szerint az országnak továbbra is szüksége van IMF-hitellel, ám az új megállapodásnak olyannak kell lennie, mely bizonyos makrogazdasági mutatók betartásán kívül nem szól bele a konkrét gazdasági intézkedések meghozatalába.

Az RMDSZ álláspontját ismertette, a miniszter leszögezte: véget kell vetni a restriktív gazdaságpolitikának, ehelyett a gazdaság ösztönzésére kell összpontosítani. „Legfontosabb, hogy felgyorsuljanak az Európai Unió alapokból finanszírozott beruházások, hiszen csak ezek a nagyleptékű fejlesztések adhatnak lendületet a gazdaságnak, és e tekintetben nagy lemaradást kell ledolgoznia Romániának. Ha nem próbálunk meg uniós alapokat lehívni, egyszer csak megkérdezzhetik, miért kérünk hitelt egy 30 milliárd eurós lehívható összeg mellett. Jelen pillanatban ez a nagy kihívása Romániának” – fogalmazott Borbély. ◀

Közös sors, közös válaszok

Folytatás az 1. oldalról

Beszédüket több mint ezer, többségében magyarországi megemlékező hallgatta végig. Az ünnepi hangulatot nem zavarta sem magyar gárdás egyenruha, sem pedig a szélsőséges Új Jobboldal nevű román párt jelenlévő két tucat képviselője.

Hende Csaba beszédében megállapította: a Magyar Köztársaság tudja, hogy mivel tartozik a nemzetnek. „Együtt kell összekötnünk azokat a szálakat, amelyeket a történelem vagy a közelmúlt felelőtlensége elszagattatott. Román barátaink tapasztalataiból tanulva vezettük be a kettős állampolgárság intézményét a határon túli magyarság számára. Erőteljesen támogatjuk a magyar közösség decentralizációs és autonómia törekvéseit. A magyar kormány kiemelt figyelmet fordít a szórványban élő magyarság sorsára, közösségeinek, intézményeinek megőrzésére és gyarapítására. Figyelünk mindazokra, akik magyarul élnek és dolgoznak, s ha kell, a mindennapokban küzdenek meg nemzetünk jövőjéért, közös megmaradásunkért” – fejtette ki a honvédelmi tárca vezetője.

A román és a magyar népnek közös a sorsa – hangsúlyozta a miniszter. „Most Dunának, Oltnak valóban egy a hangja. De ez a hang most se nem morajos, se nem halotti hang, hanem egy kis jóindulattal és képzelettel a jövő zenéjét is meghalljuk benne” – tette hozzá. Kifejtette: most nem csak törekszünk a stratégiai partnerségre, hanem kapcsolataink mindkét fél gondosan mérlegelt és tiszteletben tartott érdekein alapulnak. Ezek számtalan létfontosságú területen kapcsolják össze a két országot – állapította meg.

Mindkét nemzet sorsa attól függ, hogy itt, Közép-Európában hosszú távon tudunk-e olyan együttműködést kialakítani, amely választ ad a kor nagy kérdéseire, a globalizáció kihívásaira, az energiagazdálkodás, vagy éppen a Duna stratégia által felvetett kérdésekre – mondta a szónok. „Mindkét nemzet sorsa attól függ, hogy együtt keressük-e, s vajon megtaláljuk-e a béke és a boldogulás közös ösvényeit. Én azt hiszem, hogy van okunk bizakodni!” – hangsúlyozta Hende Csaba.

Markó Béla úgy fogalmazott: a Szabadság-szobor

Az Új Jobboldal tagjai nem sok vizet zavartak Aradon Fotó: MTI

nemcsak a magyarok, hanem minden itt élő nemzet szabadságát hirdeti. Emlékeztetett az aradi vértanúk halála óta eltelt százhatvanegy esztendő krónikájára, amelyből

úgy tűnhet: a népek, nemzetek soha semmit nem tanulnak a borzalmakból, vagy legalábbis mintha nagyon gyorsan elfelejtenék azokat, újból és újból kezdik előlről a gyűlölködést. „Én nem hiszek abban, hogy nekünk saját kárunkon kellene megtanulnunk mindezt” – szögezte le az RMDSZ elnöke, aki szerint nem szabad ismét a múlt csapdáiba esni, hiszen az idegengyűlölet, a kizárólagosság, az intolerancia ma ugyanolyan veszélyes, mint bármikor a múltban volt.

„A közös Európa új megkötöttségekkel és kötelezettségekkel jár, de mégiscsak együtt vagyunk már, minden magyar ember és minden nép Európának ebben a részében. Ezeket a népeket együttműködésre ítélte a történelem” – állapította meg Markó Béla.

Az aradi megemlékezéseken részt vett Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár is, jelen volt Ujhelyi István, az Országgyűlés MSZP-s elnöke és Mesterházy Szilvia, az MSZP elnökének felesége, Fűzes Oszkár bukaresti magyar nagykövet, Szilágyi Mátyás kolozsvári főkonzul és több más magyarországi és romániai magyar tisztségviselő. ◀

Röviden

Erdei utak: könnyítés a helyhatóságoknak

A képviselőház 170 szavattal hagyta jóvá a Környezetvédelmi Minisztérium törvénykezdeményezését, amely szerint az erdei utak kormányhatározattal átke- rülhetnek a Romsilva erdészeti hivatal hatásköréből a helyi önkormányzatok ügykezelésébe – közölte Borbély László miniszter. Eddig az erdei utak átadása csak külön törvény által volt lehetséges. A könnyített procedúra lehetővé teszi az önkormányzatoknak, hogy az Országos Vidékfejlesztési Program keretében pályázhassanak az erdei utak korszerűsítésére.

Ingyenes gyógyszerek

Változatlanul ingyenesen kapják meg gyógyszereiket a nyilvántartott cukorbeteg, TBC-s, HIV-fertőzött vagy AIDS-es betegek, hemofiliában vagy daganatos megbetegedésekben szenvedők, a szervátültetettek és mások, akik az Egészségügyi Minisztérium országos programjainak részeként kapnak kezelést. Az erre vonatkozó jogszabályjavaslatot tegnap hagyta jóvá Cseke Attila miniszter.

Átvénnék a táborokat

Kovácsna Megye Tanácsa egyöntetűen fogadta el tegnap a megyében található öt iskolai tábor átvételét célzó szándéknyilatkozatot. A tervek szerint a megye tulajdonába kerülne a besenyői, zabolai, krasznai, uzonkafürdői és kommandói táborok. „A besenyői tábor körüli korszerűsítési munkálatokat már majdnem befejezték. Ez a beruházás megközelítőleg 1 millió lejbe kerül, és azt szeretnénk, hogy ne csak az ingatlan, hanem a beruházás fedezésére szánt összeget is átvegyük – fogalmazott Tamás Sándor. A tanácselnök kifejtette, a zabolai Csipkést érintő jogi vitákat is hamarosan lezárják, ezt követően hozzájárulnak az étkezde felújításához is.

Bukaresti „megatüntetés”

Folytatás az 1. oldalról

Marius Petcu szerint az is elképzelhető, hogy a kormánypárti honatyák lakása előtt is sztrájkorségeket állítanak fel a következő időszakban. „Így kívánjuk jelezni, hogy nagyobb nyitottságot várunk el részükről a követeléseinkre” – mondta a szakszervezeti vezető. A közös utcai tiltakozó akció pontos időpontjáról Petcu nem tájékozott. „Egyelőre csak abban állapodtunk meg, hogy egy október 25-30. közötti időpontban tartjuk meg közös tüntetésünket a fővárosban. Legalább 70-80 ezer résztvevőre számítottunk az országos szakszerve-

zeti szövetségek részéről. Reméljük, hogy a bukarestiek ezúttal mellénk állnak” – jelentette ki a CNSRL-Frăția vezetője.

Mint ismert, az elmúlt két hétben több szakszervezeti szövetség is szervezett tüntetést a fővárosban, ám különböző nézeteltérések miatt a közös tiltakozó akció még váratott magára. A legtöbb résztvevője – tízezer ember – az Országos Szakszervezeti Tömb (BNS) által szervezett múlt heti tüntetésnek volt. A BNS vezetői legalább húsz ezer szakszervezeti tagra számítottak. Csalódást okoztak számukra a bukarestiek is, akik eddig nem támogatták aktívan akcióikat. ◀

Zöld napközi Udvarhelyen

Baloga-Tamás Erika

▶ Elnyerte a Zöld Óvoda címet a székelyudvarhelyi Zsibongó Napköziotthon. Tegnapról az óvoda falára kifüggesztett tábla is hirdeti, hogy a tanintézmény kiemelkedően környezetbarát, és ennek megfelelő tevékenységek töltik ki a program jelentős részét. A kitüntetésre méltán büszke a napközi, mert a környezetvédelmi versenyre – melyet tavaly novemberben hirdetett meg a Természetvédelmi Világalap (Word Wide Found) – 2600 óvoda és iskola jelentkezett, ebből a Zsibongó Napköziotthon egyetlen magyarként

szerezte meg a 15. helyezést. A cím eddigi munkájuk elismerése is egyben hiszen közel egy évtizede a környezetvédelem központi helyet foglal el nevelési programjukban. „Bár a projektben való részvételi feltételek nem voltak egyszerűek, számunkra nem jelentett túl nagy megterhelést ezek teljesítése. Tevékenységeink zöme a környezetvédelemre épül, sőt még az étrend kialakításánál is figyelünk arra, hogy az egészséges életmódra, étkezésre szoktassuk a gyerekeket” – fogalmazott a Zsibongó vezetője, Tótharsányi Eva. Ahhoz, hogy versenybe lehessen szállni a címért, óri-

ási mennyiségű, több ezer kiló papír-, műanyag- és fémhulladékot kellett szelektíven gyűjteni és leadni, ezen kívül ügynevezett zöld naplót és bizonyítékul szolgáló fényképeket kértek az intézményben zajló környezetvédelmi tevékenységekről. „A verseny hozadékaként azt tartom a legfontosabbnak, hogy a gyerekek mellett a szülőket is sikerült bevonní- rneteg programba, így nemcsak a kicsiknek, hanem a felnőtteknek is sikerült izelítőt adni a környezettudatosságából” – jegyezte meg az igazgató. A Zöld óvoda címet két éven keresztül viselheti a Zsibongó napközi. ◀

HIRDETÉS

Reklámról

KELEMEN ATTILA

SZABADOS ATTILA

SANDS
promo

REKLÁMRÓL
BRANDINGRÓL
ÉRTHETŐEN
SZERDA, 20.00-TÓL

ERDÉLY FM 97.1
a bigalom hangja

A könyvtár „megbocsát”

Kovács Zsolt

► Az ezen a héten zajló Őszi Közművelődési Napok keretében a Bod Péter Kovászna Megyei Könyvtárban meghirdették a Megbocsátás hete programot, amikor a lejárt visszajelző könyveket késedelmi díj fizetése nélkül lehet visszavinni, és a beiratkozás is díjmentes. Számítások szerint a könyvtár felnőtt részlegéről mintegy 300 könyv hiányzik, azaz nem vitte vissza kikölcsönzője, míg a gyermek részlegről 100 kötet visszajelzőt nem küldött. A megyeszékhelyi könyvtár dolgozói a sajtónak elmondták: a késlekedőknek is több típusa van, van aki két-három napot, esetleg egy hónapot késnek a kikölcsönzött könyv visszajelzőt küldésével, de vannak a megrögzött késlekedők is, akik csak egy év múlva jelentkeznek. A megbocsátás hetében a szégyenérzet és a pénzbüntetéstől való félelem nélkül vissza lehet vinni a könyveket, amelyeket a könyvtárban az erre a célra elhelyezett dobozokba lehet elhelyezni. A Megyei Könyvtárat is negatívan érintették a költségvetési megszorító intézkedések, mivel meg kellett válniuk egyes alkalmazottaktól. Emiatt a kölcsönzés keddtől szombatig zajlik, az alkalmazottak vasárnap és hétfőn szabadok. ◀

Tudás és piac a színen

Megújul a művészeti képzés a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen

Antal Erika

► Új szakkal bővült a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem, az idei tanévtől kulturális menedzsmentet is tanulhatnak a magyar diákok. Az elkövetkezendő években az intézmény kínálata tovább bővül, hamarosan beindul a médiaszakos képzés is. A marosvásárhelyi intézet, a bolognai oktatási rendszer szerint, az alapképzés mellett mesteri képzést és doktori iskolát is szervezhet.

„Az egyetemünk rendelkezik minden szükséges akkreditációval, az a bizottság, amely az ezeket kibocsátja a legmagasabb bizalmi index-szel látta el az intézményünket” – mondta el lapunknak Gáspárik Attila rektor.

Ahhoz azonban, hogy az egyetem a bizonyos képzési formákat megfelelőképpen működtetni tudja, elsősorban infrastrukturális fejlesztésre van szükség.

A munkálatok elvégzéséhez sok pénzre volt szüksége az intézménynek, ennek nagy részét pályázati úton szereztek, ugyanakkor támogatást nyertek a megyei tanácstól, és a várostól is. Azonban eddig a legnagyobb támogatások az Európai Uniótól jöttek.

Gáspárik Attila, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem rektora

A szerző felvétele

Több kapitalizmus

„Fejlesztgetjük magunkat és próbálunk megfelelni a kihívásoknak, ma már nem lehet úgy képezni a diákokat, ahogy öt, tíz, vagy húsz évvel ezelőtt történt. Több dinamizmusra van szükségünk, több kapitalizmusra, ahogy a tanévnyitón is elhangzott” – fejtette ki Gáspárik Attila.

Az intézetvezető szerint a hazai színházművészetet egy nagy veszély fenyegeti, éspe dig az, hogy minden áron az állam emlíni akar maradni. Sem a képzőművészet, sem az irodalom területén dolgo-

zó művészek nem hagyatkoznak olyan nagy mértékben kizárólag állami támogatásra, mint a színészek.

Az egyetemen, a szemléltetváltás jegyében, arra tanítják a diákokat, hogy próbálják meg önmagukat menedzselni, azaz tudjanak megélni a művészetükből. Ehhez azonban szemléltetváltásra van szükség nemcsak a diákok, hanem az oktatók részéről is – tudtuk meg a rektortól. „Szerintem nagyon szép eredményeink vannak, mert a diákok megállják a helyüket a rádióknál, televízióknál, sajtó-

termékekénél. Nem szegény a színházon kívül dolgozni, egy másik területen” – összegyűjtötte az elmúlt évek tapasztalatait Gáspárik.

Új szakok

Az új szakok nem holmi egyéni ambíciók eredményeképpen indultak, hanem a valós hiányok felmérésére alaposan. Így indult el a drámaíró szak, ami magyar nyelven működik és nagy sikerei vannak. Az intézet kapcsolatban áll nyugati színházakkal, közös projekteken dolgoznak, melyek különbö-

ző formában bemutatásra kerülnek a színpadtól kezdve a rádiószínházig.

Az idén indult magyar nyelven először kulturális menedzsment szak, arra a tényre alapozva, hogy kulturális értékeinket nem tudjuk eladni. „Egy kiállítást szervezni, egy színházi bemutatót jól megszervezni, erre a közönséget bevonni, ez ma már mind egy tudományágat képez, amit oktatni kell” – mondja Gáspárik Attila. A fentiek mellett második éve folyik a koreográfus-képzés. A díszlet- és látványtervezés szakon az első évfolyam a befejező harmadévhöz érkezett. Egyre nagyobb igény van a látványtervezésre, nemsokára minden önkormányzatnak meg kell fizetnie egy ilyen szakembert, amikor jönnek a városnapok, falunapok, amikor meg kell tervezni egy olyan látványt, amelyben megjelenik a helység jellegzetessége, ugyanakkor egy esztétikus összképet mutat, fejt ki a rektor.

Előkészületi fázisban van a média szak, előreláthatólag egy-két éven belül fog indulni az oktatás. Ez egy speciális médiaképzés lesz, a marosvásárhelyi főiskola sajátos erősségére épül, az előadóművészetre, tehát elsősorban műsorvezetőket és bemondókat fognak majd képezni. ◀

Hunyadi „ízek és zamatok”

Dél-erdélyi képzőművészek kiállítása nyílt az Európai Parlamentben

ÚMSZ

► Számos vendég és érdeklődő jelenlétében kedden este nyílt meg hat Hunyad

megyei képzőművész kiállítása Brüsszelben, az Európai Parlamentben. A rendezvény apropója, hogy idén ünnepli a Romániai Képző-

művészek Hunyad megyei szervezete fennállásának 55. évfordulóját. Az esemény házigazdája, Winkler Gyula, az RMDSZ európai parlamenti képviselője megnyitó-beszédében a kulturális ellenállás fontosságáról beszélt. „A képzőművész egyesület Hunyad megyei szervezete egy olyan időszakban jött létre Romániában, amikor a kommunista rezsim konszolidációja, a nacionál-kommunizmus megalapozása zajlott az országban. Ebben az időszakban Déva és Vajdahunyad csupán két szempontból volt értékes a kommunista hatalom számára: szén- és acéltermelése miatt. Nem volt könnyű művészeknek lenni, a két város bányászati és kohászati központ volt, a művészeket, de általában az értelmiséget nem nézte jó szemmel a kommunista hatalom” – emlékeztetett az EP-képviselő.

Winkler Gyula a brüsszeli megnyitón tartott beszédében hozzátette, hogy az erdélyi nemzetiségek – „magyarok, románok és mások – megfogalmazták egyéni és közösségi célkitűzéseiket, de mindnyájunk boldogulása, sorsának jobbra fordulása Európában, annak kulturális és politikai színterén valósítható meg”. ◀

Erkel-est Kolozsváron

ÚMSZ

► Az Erkel-emlékvé keretében a Kolozsvári Magyar Opera rendkívüli hangversennyel idézi fel a nagy zeneszerző és rangos európai kortársai (Georges Bizet, Gaetano Donizetti, Charles Gounod, Gioacchino Rossini, Giuseppe Verdi, Richard Wagner) életművét ma este fél héttől.

A zeneirodalom remekműveinek megszólaltatásában jeles magyarországi és hazai vendégművészek működnek közre, valamint az opera kitűnő magánénekesei, Selmeczi György karmesteri pálcája alatt. A sztárvendég Miklósa Erika, a New York-i Metropolitan Operaház éne-

kese, aki Mozart *Varázsfuvólájának* Éj királynőjeként a világ összes jelentős színpadán fellépett Londontól Párizsig, Münchentől New Yorkig. Különleges hangjával meghódította a világot, nemzetközi meghívások tömegével és háromszáz előadással a háta mögött, ő lett a legkeresettebb művész ebben a szerepben. Miklósa Erika mellett Budapestről Mester Viktóriát, Nyári Zoltánt, Cseh Antalt, míg Marosvásárhelyről Borsos Edith művésznőt hallgathatja meg a közönség. A kolozsvári társulatot ezen az estén Kele Brigitta, Pataki Adorján és Sándor Árpád képviselik.

Erkel Ferenc nemcsak zeneszerzőként tekinthető a

magyar nemzeti opera megteremtőjének, neve karmesterként is összefonódott a magyar operajátzás történetével. 1837-től visszavonulásáig a magyar operajátzás fellegrájának, a Pesti Magyar Színház zeneigazgatója volt. (Jelképes mozzanat, hogy 1840. augusztus 8-án a Nemzeti Színház Erkel első operája, a Bátor Mária bemutatásával nyitotta meg kapuit.) Hosszú pályája során Erkel végig élénk figyelemmel követte a mindenkori opera-újdonságokat: ő vezényelte Donizetti és Bellini, majd az 1840-es évektől Verdi, később pedig Meyerbeer és Gounod operáit, rendszerint alig néhány évvel az ősbemutatót követően. ◀

Orosz Endre hagyatéka

Sipos M. Zoltán

► Orosz Endre emlékkiállítás nyílt kedden este a kolozsvári Kriza János Néprajzi Társaság székházában. A tudós óriási mennyiségű anyagot hagyott hátra, több tízezernyi tárgyat gyűjtött, illetve ástott ki a földből. A magát autodidakta módszerrel képező apahidai, majd később kolozsvári néptanító érdeklődése az őskori leletektől a mai értelemben

vett néprajzig terjedt, gyűjteményének nagy része még restaurálásra vár. A néprajzi tanszék másodéves diákjai által szervezett kiállítás a mezővárosi tájegységben élő népek által használt tárgyak, textíliák, fényképek voltak megtekinthetők. Az eseményen részt vettek a neves néprajzkutató leszármazottai is.

„A kolozsvári BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszékén immár ha-

gyományá vált, hogy minden októberben konferenciát szervezünk, amelynek keretében kolozsvári vonatkozású néprajzkutatók, gyűjtők tevékenységét és munkásságát elemezzük. A közeljövőben sor kerül majd egy Orosz Endre konferenciára is, hisz a Mezőség egyik legnagyobb néprajzkutatóját tisztelhetjük benne” – mondta el a kiállítás megnyitóján Tótszegi Tekla, a tanszék tanára. ◀

A hunyadi képzőművészetet mutatta be Brüsszelben Winkler Gyula

Mobiltelefonra írt múlt

Mobiltelefon lesz a „tárlatvezetője” a kolozsvári Művészeti Múzeum ma este nyíló kommunikációtörténeti kiállításának, mely a közel háromszáz kiállított tárgyon mutatja be mediált kapcsolatteremtés tizenkétezer éves történelmét.

Farkas István

„A mindennapok forgatagában alig van időnk számavenni azt a rengeteg műszaki csodát, amely körbevesz, és amely megkönnyíti mindennapi életvitelünket. Szinte öntudatlanul részesei leszünk olyan technológiai forradalmaknak, innovációs folyamatoknak, amelyek gyökeresen megváltoztatják a világunkat, de épp ebben a nagy technikai forrongásban felejtünk el egyre gyakrabban megállni és magunkba tekinteni, belső, emberi értékeinket felkeresni vagy visszatekinteni, hogy honnan indultunk” – indokolta lapunk megkeresésére a kolozsvári Művészeti Múzeum ma este hat óra körül nyíló új, *Az első írásoktól a multimédiáig. A kommunikáció (és nemcsak) rövid története* című kiállításának létrejöttét Daniela Chrzanovski. A művészeti ese-

ményt szervező Román-Svájci Multimédia Intézet igazgatójától megtudtuk, a rendezvényt olyan intézmények támogatják, mint Svájc Romániai Nagykövetsége és a román külügyminisztérium, ami a szervező szerint egyértelműen jelzi annak fontosságát

Egyedülálló „tárlatvezető”

A kommunikációtörténeti kiállítás nem csupán a kiállított tárgyak szempontjából tekinthető egyedinek. A kiállított tárgyakat ugyanis olyan vonalkóddal látták el, amely az internetkapcsolattal rendelkező mobiltelefon segítségével további információkhoz juttatja a látogatót, egyfajta „harmadik generációs tárlatvezetőként szolgál”. Lapunk felvetésére, hogy a látogatók – akik hozzászórtak a tárlatvezetőkhöz – hogyan viszo-

nyulnak az új technikához, Chrzanovski elmondta, hogy Segesváron több mint 15 ezren látták a kiállítást, többségükben fiatalok, ami meglepéssel tölti el a szervezőket.

„A kiállításunk által nyújtott interaktivitás tetszik a fiatal generációnak. A diákok, tinédzserök örömmel olvassák a kiállított tárgyakról megjelenő információkat a mobiltelefonjuk képernyőjén. Olyanokat is sikerült múzeumba csalogatnunk, akik eddig sosem voltak egyetlen kiállításon sem” – fogalmazott az ÚMSZ-nek a Román-Svájci Multimédia Intézet igazgatója, majd hangsúlyozta: a mobiltelefonra küldött „képes információk megmaradnak a telefonon, így azok bárhol, bármikor elővehetők, tanulmányozhatók”.

Vándorló történelem

A kiállítás ötlete Laurent Chrzanovski archeológustól származik (hasonló jellegű tárlatot társszervezett a Román-Svájci Multimédia Intézet Genfben is), kolozsvári múzeumban mintegy 300 tárgyat állítanak ki, melyek 12 ezer év (kommunikáció) történetét öle-

lik fel – a kiállítás anyagát a legnagyobb erdélyi múzeumok: a dévai, nagyszebeni, temesvári, segesvári és a kolozsvári történelmi múzeum gyűjteményéből válogatták össze a szervezők. Chrzanovski elmondta, a kiállítás egyaránt bemutatja a múlt, jelen és jövő kommunikációját. „Bemutatjuk az egyes kommunikációtípusokat, mint például a személyes-, publikus-, vallási-, katonai- és kereskedelmi kommunikáció, de a kapcsolatteremtésre használt egyes eszközök is teret kapnak. Része a kiállításnak az ábécé, a számológép, az időmérés, a művészet, ruházaton, tárgyakon keresztüli kommunikáció de bemutatjuk a televízió, rádió, internet segítségével bonyolított multimédiás üzenetközvetítést is” – tájékoztatta az ÚMSZ-t

Kérdésünkre, hogy tervezik-e a kolozsvári után (melyet a segesvári és dévai kiállítás előzött meg) más városban is bemutatni a kommunikáció „kézzelfogható történetét”, az igazgató elmondta, hogy még az idén elviszik a tárlatot Temesvárra illetve Nagyszebenbe. Terveik szerint 2011-ben a Cotroceni-palotában is bemutatkozik a gyűjtemény. ◀

Száz szó

Békát talált palackozott borában egy nő Nagy-Britanniában, ami miatt pert tervez az ital forgalmazója ellen. A béka parányi volt, hüvelykujjméretű. A nő egy családi ünnepen bontotta fel a desszertort és egy ideig nem vette észre, hogy béka lebeg a palack alján. Egy újabb töltésnél azután nemcsak bor, hanem béka is került egy pohárba, a hölgy nem kis megrökönyödésére. A békás palackot elvitte a kereskedelemfelügyelet irodájába, és ügyvédet fogadott, hogy beperelje a gyártót mivel emberi fogyasztásra alkalmatlan portékát árul. Véleményünk szerint rosszul cselekedett. Ha megcsókolta volna a békát, elképzelhető, hogy királyfi lesz belőle. Vagy kívánhatott volna tőle három palack békamentes bort.

(efi)

Röviden

Zack Snyder az új Superman-es

A 300 rendezője, Zack Snyder (képeinken) le szerződött az új Superman-filmhez, amelynek producere Christopher Nolan lesz, és amely valószínűleg 2012-ben kerül a mozikba írja az MTI. Snyder számára nem ismeretlen a képregények világa: a 300 három éve aratott sikert, és tavaly mutatták be a Watchmen című akciófilmjét. Bár Nolan a harmadik Batman-film forgatására készül, amely a tervek szerint 2012. július 20-án kerül a mozikba, a Warner Bros. őt bízta meg azzal, hogy egyengesse a Superman-projekt útját. „Ő adja hozzá azt a plusz tapasztalatot, ami néha hiányzik a munka során” – mondta Snyder a Nolannal való közös munkáról. Az új Superman-sztorit egyébként Nolan találta ki David Goyerrel, aki végül a forgatókönyvet is megírta.

Román filmhét Budapesten

Október 11-e és 17-e között ismét Román Filmhetet rendeznek Budapesten, az Uránia Nemzeti Filmszínházban, melynek során számos díjnyertes román filmet levetítenek, de lesz könyvbemutató is a legnevesebb román filmrendezővel és elbeszélgethetünk az érdeklődők. A filmhét első napján 17 óra 30 perctől kerekasztal-beszélgetést tartanak, melynek vendégei Hanno Höfer és Constantin Popescu román filmrendezők lesznek, ezt követően pedig Gorác Anikó Forradalmárok – Az új évezred román filmművészete című tanulmánykötete kerül bemutatásra a szerző részvételével. Az ünnepélyes megnyitóra 19 órától kerül sor, amit Hanno Höfer, Constantin Popescu, Cristian Mungiu és Ioana Maria Uricaru Mesék az aranykorból című filmjének első része követ.

Sztársarok

Rossz bőrben van Douglas

ÚMSZ

Nem segít Michael Douglas torokrák elleni küzdelmében a kemoterápia – legalábbis erre utalnak a bulvárlapok tegnap nyilvánosságra hozott fotói, melyeken a színész szemmel láthatólag rossz bőrben van – nagyon lefogyott, arca megviselt és beesett. A 65 éves Oscar-díjas sztár ennek ellenére „nagyon optimista”, bár felesége kezdi elveszíteni a reményt. Amint arról lapunkban beszámoltunk, Catherine Zeta-Jones nemrégiben megszakította európai körútját, és visszatért New Yorkba, hogy férje mellett lehessen. A színésznő egyik barátja szerint Catherine azután döntött a gyors hazautazás mellett, hogy beszélt párja orvosával, s a tény, hogy összeomlva, kislírt szemekkel szállt ki a repülőből, a legrosszabbra enged következtetni. Michael Douglas 1944.

A legfrissebb fotók megkérdőjelezzik Michael Douglas rák elleni „győzelmét”

szeptember 25-én született a New Jersey államban található New Brunswick városában. Szülei, hogy fegyverre szoktassák, beíraták a Black Fox katonai akadémia hallgatói közé. Michael azonban nagy izgalommal várta a szünidőt, mely során hosszabb időt töltött édesapjával és elkísérte őt forgatásokra is. Első komolyabb szerepét Steve Keller felügyelő személyében a San Francisco utcáin című sorozatban. Első igazi nagy sikerét azonban producerként aratta a Száll a kakukk fészkére (rendezte: Milos Forman) című filmmel, melyért Oscar-díjjal jutalmazták. Színészként sikerrel ragadta meg az olyan ellentmondásos, vitákat kiváltó témákat, mint az erőszak, a házasságtörés és az antiszociális kapitalizmus. Ezeknek a legjobb képviselői A törvény ökle, a Tözsdecápák, az Összeomlás, a Zaklatás, az Elemi ösztön és a Végzetes vonzerő című filmek. ◀

Megbukott Prigoană törvénye

ÚMSZ

Elutasította kedd este a képviselőház művelődési szakbizottsága Silviu Prigoană demokrata-liberális képviselő sajtótörvényt érintő törvénymódosítási javaslatát. A szakbizottsági ülésen egyébként maga a törvény kezdeményezője sem jelent meg. Prigoană tervezetének egyik lényeges pontja, hogy az írott és online médiára is kiterjesztette volna az audiovizuális törvény licenstkötelezettségi előírásait, mi több a sajtóvétséget elkövető médiumok ellen szankcióként a licenzek felfüggesztését illetve

visszavonását is kilátásba helyezte. A szakbizottsági vitán jelen volt Szász Attila, az Országos Audiovizuális Tanács (CNA) RMDSZ által delegált tagja, aki blogjában hangsúlyozza, hogy Prigoană kezdeményezése ellenkezik az európai gyakorlattal és az erre vonatkozó irányelvvel. „Még az újságok és folyóiratok honlapjai sem képezhetik az audiovizuális médiaszabályozás tárgyát – arról nem is beszélve, hogy alkalmazhatatlan lenne” – hangsúlyozza Szász, aki szerint a javaslat sérti a szólásszabadságra vonatkozó európai és román alkotmányos előírásokat is. ◀

Apróhirdetés

Kiadó 2 szobás tömbházlakás Kolozsváron (Gruia utca, 58 sz.) egyetemistáknak vagy fiatal párnak. Előnyben nagykorúak. Telefon: 0744-765 608

Ezúton értesítjük Gál Imrét, Lázár Ignácot, Lázár Ferencet és Szélyes Domokost, hogy 2010 október 22-én 8,30-kor jelenjenek meg a Székelyudvarhelyi Bíróságon mint alperesek. A per tárgya tulajdonjog elismerése, ügyirat szám: 1937/268/2010. Szőke Juliana és Szőke Domokos.

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését. Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr.1, O.P. 33, C.P. 17
* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

Október 7., csütörtök

Az év 41. hete és 280. napja, hátravan 85 nap

Ma Amália, Bekény nevű olvasóinkat köszöntjük. Az Amália női név, a germán Amal- kezdetű nevek-ből származik, a névképző egy gót királyi családra utal. A Bekény a Beke név származéka, más feltevések szerint török eredetű, jelentése: meddő, terméketlen. Holnap Koppány napja van.

Évfordulók

- 1555-ben I. Szulejmán elrendeli az erdélyi rendeknek, hogy ismét János Zsigmondot tekintsék erdélyi fejedelemmek.
- 1919-ben megalakul a holland királyi légitársaság, a KLM.
- 1938-ban Németországban törvényt hoznak, mely előírja, hogy minden zsidó állampolgár útlevelébe „J” megkülönböztető jelzést kell pecsételni.
- 1959-ben először láthatunk képeket a Hold túlsó oldaláról a szovjet Luna 3 segítségével.

Vicc

– Szeretném, ha mindent tudna rólam – mondja az új titkárnő a főnöknek. – Bevalom, nagyon babonás vagyok!
– Cseppet se törődjön vele! Magának legfeljebb nem fizetünk tizenharmadik havi bért!

Recept

Tejszínes hal sajttal
Hozzávalók: 1 csomag tengeri halfilé, 1 tk. fehérbors, 1 tk. delikát 8, 1 doboz főzőtejszín, kevés fokhagymakrém, 25 dkg trappista sajt, de lehet karaván is.
Elkészítés: Egy kisebb méretű tepsit kiolajozunk, belefektetjük a halfiléket amit előzőleg a fokhagymakrémmel átdörzsöltünk, a borsal, a delikát 8-cal megszórjuk, főzőtejszínnel leöntjük és rászórjuk egyenletesen a reszelt sajtot. Kb. 20 percet állni hagyjuk mielőtt az előmelegített sütőbe toljuk. Aranyárára sütjük, de leve még legyen. Sültburgonyával tálaljuk.

Gondolatjel

Visky István rovata

A hazugság sokkal nagyobb kényszerítő erő, mint az igazság. Az igazság miatt soha senkinek nem volt még álmatlan éjszakája, mivel minden igazság önmagában megáll. A hazugsággal már más a helyzet. A hazugságnak szüksége van az emberre, mert minduntalan hozzá kell igazítani a valósághoz. Aki hazudik, az soha nem egy hazugsá-

got mond, hanem mindig hazugságok láncolatát indítja el. Hiszen a hazugság csak akkor hihető, ha pontosan illeszkedik a körülményekhez. Ehhez viszont a körülményeket is kisebb vagy nagyobb mértékben el kell torzítani, azaz hazudni kell. Ezért aztán aki igazat mond, nem szükséges többet szólnia. Aki viszont hazudik, az hazugságainak foglya lesz.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Akadályok nélkül haladhat előre, melyben segítségére van az újhold erőt adó hatása. Szórakozzon kedvesével, barátaival, még ha kissé költséges is.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Az újholdtól rengeteg erőt, energiát kap, és kreatív ötleteit megvalósíthatja. Megfontoltan kezeli a pénzügyeket, és ez most kifejezetten jövedelmező.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Az aktuális ügyekre koncentráljon, most az újhold is segíti döntéseiben. Jó benyomást kelt másokban, és ez Önnek is jó érzés.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

A munkahelyén jól helyezkedik, ezért sok az irigye. Ez az oka annak, hogy támadják Önt. A nehéz helyzetből nyertesén jön ki.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Egy munkahelyi ügyben nehézségekbe ütközik. Keresztülhúzzák a számításait. Ne üljön a babérjain.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Partnerének kis titkai mellett pénzügyi problémái is vannak. Győzze meg, hogy vannak jó barátok, segítők társak, akik mellett állnak.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Gyermeke titkol Ön előtt valamit, nézzen a körmére! Olyan váratlan hírt hallhat felőle, hogy csak kapkodja a fejét. Az elkészre dedés helyett beszéljen vele.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Bizonytalannak érezheti magát egy újonnan kialakuló kapcsolatrendszerben. A vagyona sem gyarapszik, sőt, az elképzelt vállalkozása is csak vinné a pénzt.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Rájön, hogy Önhöz méltatlan ügyért dobogott a szíve, hogy gyermekei sem tudják megvalósítani, amit Ön elképzelt. Az eszmélés után változtat az életén.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Ma újhold keletkezik, és Ön sikerre van ítélve. Boldogságához elengedhetetlen, hogy meg tudja találni a közös hangot társával, ami most könnyen megy.

VIZÖNTÓ (I. 21.–II. 19.)

Az újhold feltölti rengeteg új energiával. Ezt mások is észre veszik, és jó benyomást gyakorol társaira.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Az újhold hatására optimista, és a szokottnál nagyobb célokat tűzhet ki magának. A társasági együttlét kedvezően hat hangulatára.

Ma

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

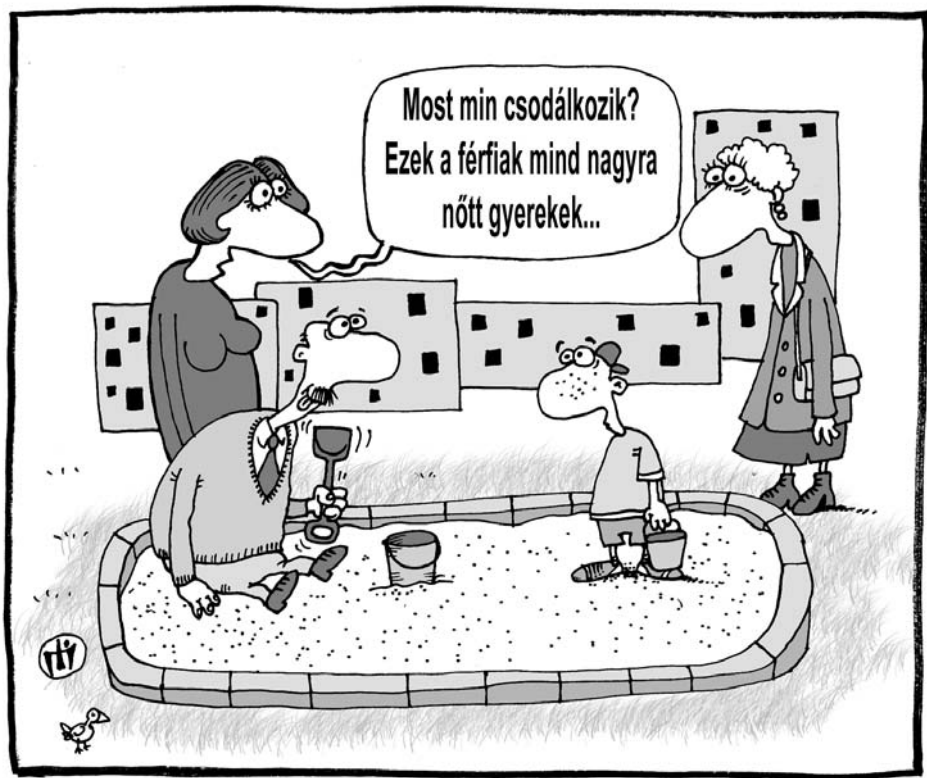
Északnyugaton túlnyomóan napos, derült időre lehet számítani, míg mássutt változóan felhős időre van kilátás a délutáni órákban több napsütéssel. Szórvaosan gyenge eső, zápor előfordulhat.

A következő napok időjárása

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	napsütés felhőkkel 16°C	5°C
Brassó	napsütés felhőkkel 8°C	-1°C
Bukarest	napsütés felhőkkel 12°C	4°C
Csikszereda	sok napsütés, kevés felhő 8°C	-1°C
Kolozsvár	napsütés időnként felhősödéssel 13°C	0°C
Marosvásárhely	napsütés időnként felhősödéssel 11°C	0°C
Nagyváradi	derült, napos idő 15°C	3°C
Szatmárnémeti	derült, napos idő 14°C	1°C
Temesvár	napsütés felhőkkel 16°C	5°C

Férfiak

Horváth István

***	ZSINÓROS KABÁT	A TÁVOLI DÓLOG	NANO-	NAPA PÁRJA	SZEKÉREL-FUVA-ROZÓ EMBER	ARRÉBB TÁSZIT	TESTET BORIT	SZURONY RESZE!	RÉGI CÉG-FELIRAT
SEMBE-SZÓKO, KÉZZEL-FOGHATÓ									
EME KÖ-ZELEBB!			ERVERÉS						
		MARHA HUSA						AKTIVA JELE	
NORTH		KORÁBBAN TÖRTENT						SZEGRE HELYEZŐ	
TERÜLET (RÓV)				HAZAI KÖNYV-KIADÓ					CSOMAGO-LOESZKÖZ
KIVET, KIDOB, KILOK				BORUL			GÁT SZELE!		
***	ARADAT						OSZMAN TISZT		
	TIC... CUKORKA-MÁRKÁ						NÉMET NŐI BECENÉV		
TISZTE-LETBELI (RÓV)			RES VAN RAJTA						
			SZAKADT PAPUCSI!						
...SAMUEL, KIRÁLY				NAGYAPO					
				A HARMADIK SZE-MÉLY					
LABBELI RÉSZÉ									

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő: Salamón Márton László

Vezető szerkesztő: Cseke Péter Tamás

Vezető publicista: Ágoston Hugó

Főmunkatársak: Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők: Moldován Árpád Zsolt (Aktuális), Bogdán Tibor (Háttér), Baló Levente (Kultúra), Szakács Zsuzsanna (Gazdaság), Turós-Jakab László (Sport), Farkas István (Média), Orosz Anna (Életmód), Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők: Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók: Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyváradi), Horváth István – 0747-517574 (Csikszereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyószentmiklós), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Síke Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő: Tofán Levente

Grafikus: Horváth István

Tördelészerkesztők: Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser: Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak: Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos: Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Róman Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:

- 1 hónapra 15 lej,
- 3 hónapra 38 lej,
- 6 hónapra 75 lej,
- 12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értelmezéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

MÉDIAPARTNEREK

Sláger Rádió
fm 105.9
A tegnap legnagyobb slágerei, a ma legfrissebb hírei

agnus
RADIO 88.3 FM
naponta 03-08 és 12-15, csütörtökön 19-23 óra között
a világhálón:
www.agnusradio.ro

Paprika rádió
fülön csíp
95,1 fm

r • a • d • i • o
Radio 88 FM

rtm
MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
98.9 FM

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
ahol talál a szó

„Kicsi Lucescu” nagyon készül a franciák ellen

Az Európa Bajnokságon történő szereplés szempontjából sorsdöntő lehet a román és a francia válogatott szombati összecsapása Párizsban. Răzvan Lucescu a téthez igazítja keretét.

Labdarúgás

Turós-Jakab László

▶ A leváltás Damoklész-kardjával a feje felett, Răzvan Lucescu mindent bevet egy franciák elleni bravúr reményében. A román labdarúgó-válogatott a mogoșoiaiai sporttelepen készül a szombati mérkőzésre, amelyet sokan sorsdöntőnek számítanak. A szövetségi kapitánynak egyrészt nem szabad kikapnia a franciáktól, de ugyanakkor a döntetlen sem számít kedvező eredménynek, ami persze azt jelenti, hogy nyerni kellene a Stade de France-on.

Ha minden igaz, Răzvan Lucescu Costel Pantilimonnal kezd a kapuban. Így szeretné elkerülni, hogy a gall kakasok magas labdákkal kísérletezzenek, úgy,

Răzvan Lucescu feje felett ott lebeg a leváltás Damoklész-kardja. Fotó: Mediafax

ahogy tették a legutóbbi találkozón, amikor Daniel Coman volt a hálóról. A Maței, Tamaș, Chivu, Raț háttérben stabilnak tűnik, egyedül előbbi helyett lehetséges egy utolsó percben eszközölt helyettesítés.

A középpályán változások lesznek, csak Mirel Rădoi lehet biztos kezdőemberi státuszban és még legfeljebb Roman Florescu helyett Iulian Apostol ugorhat be, még akkor is, ha a tapasztalat előbbi mellett szól. A balhátvédi poszton Lucescu szíve szerint Zicut nevezné, de félő, hogy a kissé túlsúlyos temesvári játékos nem bírja az iramot. Éppen ezért nem kizárt, hogy Ciprian Deac, a Bundesliga Schalke 04 játékosa kezd Párizsban.

A támadósorban két jó formában levő, külföldön focizó csatár kapna helyet, Daniel Niculae és Ciprian Marica, miután Răzvan Lucescu úgy véli, hogy előbbi és Bogdan Stancu nem szuperálna jól együtt. A Steaua gólvágója ellen szól a tapasztalat hiánya, hiszen abban mindenki egyet ért, hogy ilyen komoly erőpróbákra még egyelőre kissé éretlen.

A 2012-es Európa-bajnoki selejtezők D-csoportja keretében esedékes Franciaország – Románia találkozó helyi idő szerint 21 órakor kezdődik a fővárosban közeli Stade de France-on. ◀

Röviden

Grigoraș három évre „pandúr” lett

Petre Grigoraș három évre szóló szerződést írt alá a Pandurii Tg. Jiu élvonalbeli labdarúgó-együttesével. A Liga 1 sereghajtóját eddig Ionuț Badea edzette, de a ploiești-i Astra elleni 0-2 után a szakembert menesztették. Tíz forduló után a „pandúrok” mindössze 6 pontot gyűjtöttek, és a tabella utolsó helyét foglalják el.

Geiger az Oltchimnál folytatja

A Nagybányai HCM Știința és az Oltchim megegyezett Geiger Melinda átigazolásának ügyében, így a jobb átlövő a sokszoros bajnok rămnicu válceai alakulatnál folytatja pálafutását. A 23 éves, válogatott játékos már szombaton bemutatkozhat új együttesében, az Oltchim ugyanis Bajnokok Ligája mérkőzést vív a dán Randers HK-val.

Kiütötték a nagyváradiakat

A női kosárlabda-bajnokság nyitófordulójának utolsó mérkőzésén a BC ICIM 69-12-re nyert Aradon a Nagyváradi MSC U ellen. A vendégek negyedenként 3, 1, 6 és 2 pontot szereztek.

Ballack az év végéig harcképtelen

Michael Ballack, a Bayer Leverkusen labdarúgó csapatának válogatott kapitánya súlyosabb sérülést szenvedett az előzetesen prognosztizálnál, s ebben az évben már biztosan nem léphet pályára. A klub szerdai tájékoztatása szerint a középpályás szeptember 11-én elszenvedett sípcsonttörése után az orvosok egészen mostanáig úgy vélték, hogy október végéig felépülhet Ballack, ám a legutóbbi vizsgálatok lényegesen komolyabb problémákat mutattak ki. Ballack négy év után tért vissza a Chelsea-től Leverkusenbe. A 34 éves játékosnak ez már a második komolyabb sérülése ebben az évben, májusban bokasérülést szenvedett, s ki kellett hagynia a dél-afrikai világbajnokságot is.

Bolt már a világbajnokságra készül

A háromszoros olimpiai és világbajnok, világcúcstartó Usain Bolt máris elkezdte a felkészülést a jövő évi atlétikai világbajnokságra. A 24 éves jamaicai sprinter esetében ez azért szokatlan, mert rendszerint viszonylag későn áll neki a komoly edzéseknek. A 100 (9.58 mp) és a 200 (19.19) méter rekordere a héten úgy nyilatkozott, hogy nagyon várja a következő szezont, már csak azért is, mert augusztusban mindkét távon szeretné megvédeni címét, a dél-koreai Teguban. Bolt hátfájása miatt korán, augusztusban fejezte be idei versenyzését, miután Stockholmban kikapott az amerikai Tyson Gaytól. Korábban Achilles-in problémája miatt kénytelen volt 3 hetet pihenni.

Phelps nélkül az amerikaiak

Több olimpiai bajnok, így például Ryan Lochte, Natalie Coughlin, Aaron Peirsol és a magyar gyökerű Rebecca Soni is helyet kapott az Egyesült Államok úszóválogatottjában, amely a decemberben esedékes dubaji rövidpályás világbajnokságon szerepel. A 37 tagú társaságból hiányzik a jelen úszó-sportjának első számú alakja, a 14-szeres öt-akarikás aranyérmes Michael Phelps, aki nem vállalta a részvételt a 25 méteres medencébe kiírt évszázó csúcsviadalon.

Amerikai kézen a Liverpool

Az FC Liverpool vezetői megállapodtak a labdarúgóklub eladásáról a New England Sports Ventures (NESV) nevű céggel, amely az észak-amerikai profi baseball-ligában (MLB) szereplő Boston Red Sox tulajdonosa. Martin Broughton, a Liverpool elnöke úgy fogalmazott, a döntést alapos megfontolás előzte meg. A Liverpool jelenlegi tulajdonosai, az amerikai Tom Hicks és George Gillett 2007 februárjában vásárolták meg a Mersey-parti klubot 219 millió fontért.

Hengereltek a csíki hokisok

Jégkorong

Turós-Jakab László

▶ A magyar-román közös jégkorongbajnokság, a MOL Liga keddi játéknapján a listavezető HSC Csíkszereda 9-0-ra ütötte ki a sereghajtó TE-t az újpesti Jégpalotában. Ladislav Sikorcín négy gólt is ütött, míg Bíró, Novák, Nagy, Flinta és Becze egyet-egy. A második harmadban hatszor is zördült a lila-fehérek hálója, és végül a becsületgól is elmaradt. A székely alakulat immár öt ponttal vezet a táblázaton, s legközelebb üldözőjét, a Dunaújvárosi Acélbikák Doclert fogadja hazai pályán.

A keddi fordulóban a másik két párban magyar csapatok találkoztak: Vasas HC–Ferencváros 4-2 és

A táblázaton						
1. Csíkszereda	12	10	0	2	66-22	28
2. Dab.Docler	11	8	0	3	56-26	23
3. Vasas HC	12	7	0	5	46-27	22
4. Miskolci JJSE	11	7	0	4	53-35	21
5. FTC	11	5	0	6	46-40	16
6. Brassó	10	4	0	6	29-31	15
7. Fehérvár	11	4	0	7	31-63	10
8. Steaua	10	3	0	7	33-45	9
9. Újpest	10	1	0	9	20-91	3

A győzelemért 3 pont jár. Ha büntetők vagy hosszabbítás után születik, 2-1 arányban oszlik a győztes és vesztes között.

Sapa Fehérvár AV19–Miskolci Jegesmedvék 3-5. Pénteken újabb fordulót rendeznek az alábbi műsor szerint: Miskolci JJSE–Brassói Fenestela 68, Újpesti TE–Sapa Fehérvár AV19, HSC Csíkszereda–Dab.Docler, Buk. Steaua Rangers–Vasas HC. ◀

A listavezető HSC Csíkszereda kiütötte a sereghajtó Újpestet. Fotó: Mediafax

Nemzetközi bundabotrány: újabb magyar reakciók

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

▶ Folytatódik a nyilatkozatháború a tavaly novemberben kitört fogadási botrány, tegnap megkezdődött bochumi perének érintettjei között. Mint tegnapi lapszámunkban is közöltük, a 2009 tavaszi Újpest–Honvéd bajnoki labdarúgó-mérkőzés is szerepel azon találkozóknak között, amelyet a per gyanúsítottjai befolyásoltak. A vád szerint a négy német férfi 38 esetben, mintegy 370 ezer euró értékben vesztegetett meg futballistákat és játékvezetőket Magyarországon és továbbá öt európai országban. A felvett nyereséget 1,6 millió euróra becsülik.

A magyar élvonalból a 2009. április 24-én játszott és 3-0-ás hazai sikerrel végződött Újpest FC–Budapest Honvéd mérkőzést nevezte meg a német hírügynökség, a két érintett klub és a Magyar Labdarúgó Szövetség nem kapott hivatalos értesítést az ügygel kapcsolatban. A bochumi államügyészség tavaly novemberben jelentette be, hogy a gyanú szerint kilenc ország – köztük Magyarország is – érintett a botrányban, amelynek vizsgálatába az európai sportági szövetség (UEFA) is bekapcsolódott. Az UEFA több mint 40 mérkőzést talált gyanúsra, s ezek közül to-

vább vizsgál hét nemzetközi kupatalálkozót, köztük a Fenerbahçe–Budapest Honvéd Európa Liga-selejtezős párharc július 30-i első, isztambuli mérkőzését (5-1).

Azóta hivatalos állásfoglalások is elhangzottak. George F. Hemingway, a Budapest Honvéd tulajdonosa azt mondta: „Hivatalos értesítést nem kapott a klub, így mi semmit sem tudunk erről. De amint ez megtörténik, azonnal reagálunk a fejleményekre.”

Kovács Zoltán, az Újpest FC sportigazgatója hasonlóképpen nyilatkozott: „Ahogyan az elmúlt másfél évben, úgy most sem kapott az Újpest FC semmilyen hivatalos, írásbeli értesítést, megkeresést. Ahogyan eddig, úgy a továbbiakban is nyitottak vagyunk az együttműködésre mindenkiel, aki ezeket az ügyeket kivizsgálja.” Kovács hozzátette, a bochumi ügyészség közleményéből nem derült ki, hogy melyik klubot, vagy játékost kereste meg a „nemzetközi fogadási mafia”, esetleg van-e köze az üggyhez a játékvetőnek. Hangsúlyozta, ebben a formában ez a lista a „hangulatkeltésre” alkalmas leginkább, különösen úgy, hogy az Újpest FC nem kapott hivatalos értesítést, amelynek megérkezéséig a lila-fehér klub játékosai és alkalmazottai nem kívánnak nyilatkozni az üggyel kapcsolatban. ◀